

РЕСПО

**РЕГИОНАЛНО ЕЛЕКТРОННО
СПИСАНИЕ ЗА ПРИОБЩАВАЩО
ОБРАЗОВАНИЕ**

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

БРОЙ 1 декември 2021 г.

**РЦППО-
МОНТАНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕСПО

РЕСПО Екип	стр.5
Приветствие—Диана Божинова	стр.6
Приветствие— Орлин Орлинов	стр.7

I. Събития и мероприятия

При Дядо Коледа в Лапландия— Марияна Станева, Невена Бойчева, Виолета Цветанова	стр.9
Кръгла маса -Бисерка Салтирова.....	стр.10
Кръгла маса—Елеонора Планинец	стр.11
Комбиниран урок -Даниела Алексиева.....	стр.12
Празничен урок „Коледа – Традиции и обичаи” -Нели Вълкова	стр.13
Открито занятие с елементи на приложна дейност на Клуб „Партньори” – град Лом -Даниела Алексиева, Валя Петрова	стр.14
Нашите истории – ефективността на подкрепата и силата на споделеността -Виолета Цветанова.....	стр.15
Денят на християнското семейство -Диана Николова	стр.16
Проектно-базирано обучение на тема «Народните будители на България» -Нели Вълкова.....	стр.17

II. Добри педагогически практики

Клуб специални родители -Виолета Цветанова, Антон Цифудин, Янита Сейкова	стр.18
ПБО „Зимни игри, празници и занимания в миналото, днес и в бъдеще “ - Валя Петрова	стр.27
Открит урок „Животните във фермата“ - Теодора Калафатова	стр.29

III. Терапевтична дейност

Психомоторика - действаме, играем, мислим—Мая Кьосина	стр.30
Музикотерапия-Бисерка Салтирова	стр.31
Празниците, традициите и обичаите на българина през различните сезони в миналото и днес -Лъчезар Лазаров	стр.32

IV. Научни статии в областта на специалната педагогика

Функционално оценяване на специалните образователни потребности в приобщаващото образование -Калоян Дамянов.....	стр.33
--	--------

V. Страница на логопеда—Янита Сейкова

Свърхдиагностицирането – бичът на нашето съвремие	стр.44
9 истини, които ще ви помогнат, ако сте родители на деца с дефицит на вниманието	стр.47

VI. Страница на психолога

Формиране на приобщаваща нагласа за приемане на деца с аутизъм в предучилищна възраст -Антон Цифудин	стр. 50
--	---------

VII. Страница за допълваща и алтернативна комуникация

Как да започнем една ДАК интервенция и по какъв начин да въведем символите в живота на детето с комплексни комуникативни нужди? - Лина Христова	стр.54
Интегриращи книжки в символи -Лина Христова.....	стр.58

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

♦ Авторите на публикациите носят отговорност за логическата структура, цитирането, оформлението, снимковия материал и спазването на граматични, правописни и пунктуационни норми на съвременния български книжовен език.

РЦППО-
МОНТАНА

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕСПО

VIII. Иновации в приобщаващото образование	
Да пиша и говоря правилно книжовен български език е леснопостижимо -Валя Петрова	стр.61
Иновативен интерактивен тренинг „Урок по доброта“ -Виолета Цветанова, Антон Цифудин, Янита Сейкова	стр.62
Психолого-педагогически тренинги на тема: „Домът на моите емоции“ - Елеонора Планинец	стр.64
IX. Споделено за и от родители	
Споделено от родителя -Лина Христова	стр.66
Един специален рожден ден -Диана Йорданова	стр.68
Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства-Румяна Робинзонова, Антоанета Тонева	стр.69
Центърът за специална образователна подкрепа „Христо Ботев“ - град Берковица—Йоана Езекиева	стр.71
Център за специална образователна подкрепа“ Д-р Петър Берон“ гр. Лом-Димитринка Станчева.....	стр.72
В помощ на децата с нарушено зрение—Бисерка Салтирова	стр.73
Пандемията и децата от аутистичния спектър-Катя Параскевова	стр.74
X. Квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти. Методическа подкрепа	
Административна ангажираност при осигуряване на подкрепа за личностно развитие -Виолета Цветанова	стр.75
Възможности за ефективно приобщаване на децата с увреден слух в общообразователна среда -Нели Вълкова	стр.76
XI. Награди и отличия	
Награда от министъра на образованието и науката -Диана Божинова	стр.77
„Морето не е за една ваканция“ -Лъчезар Лазаров	стр.78
XII. Галерия „Подкрепяща учебна среда“	
Зала за ерготерапия -Елена Илиева	стр.79
Мултисензорна зала—Елена Илиева	стр.80
Подкрепяща учебна среда в ДГ № 12 „Звънче“ – гр. Лом -Анжела Борисова, Илияна Кирилова	стр.81
Една приобщаваща и подкрепяща среда—Мая Кьосина	стр.83
Помощник на учителя—професия, призвание, любов — Теодора Тодорова	стр.84

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

- ♦ Авторите на публикациите носят отговорност за логическата структура, цитирането, оформлението, снимковия материал и спазването на граматични, правописни и пунктуационни норми на съвременния български книжовен език.

РЦПППО-
МОНТАНА

Уважаеми читатели,

Представяме на вниманието Ви Регионално електронно списание за приобщаващо образование РЕСПО, отразяващо актуална информация за процеса на приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности с фокус върху новини, събития, добри педагогически практики, иновации и научни разработки в областта на специалната педагогика.

В основата на тематичния замисъл на настоящето издание стои идеята, че чрез общи усилия, силна мотивация и вяра в ефективността на приобщаващото образование нашето общество все по-рядко ще допуска дискриминация на „различните“ деца в нейните познати ни досега измерения. Убедени сме, че за справянето с тази проблематика нашето електронно списание ще има своя принос, отправяйки посланието да ценим и вярваме във всяко дете.

Специални благодарности на Диана Божинова—директор на РЦПППО—Монтана за подкрепата на усилията ни да бъдем иновативни и ефективни в процеса на приобщаващото образование.

Сърдечно благодарим на Калоян Дамянов—директор на РЦПППО—София-град и на Лина Христова—консултант по допълваща и алтернативна комуникация—Италия за отзивчивостта, разбирането и участието им в рубрики на списанието.

Броят на електронното списание посвещаваме на 15 години ресурсно подпомагане в област Монтана.

ПОЗДРАВЛЕНИЯ, КОЛЕГИ!

Всички ние многократно доказахме през изминалите години, че децата със специални образователни потребности могат да учат заедно със своите връстници и да са част от образователната система в страната ни. И днес в реалност, изпълнена с много неизвестни, в условията на световна пандемия и непрестанна война с невидим враг, продължаваме да се борим и да печелим битки всеки ден. Побеждаваме с увереност в това, което правим, с вяра в нашата кауза и с вдъхновение. Нека в устрема си да бъдем успешни и приобщаващи педагози да преодолеем стереотипите, да променим нагласите си и да отправим поглед отвъд стандартите, приемайки различието не като изключение, а като част от многообразието на света.

Екипът на РЕСПО Ви поздравява с настъпващите коледни и новогодишни празници! Нека Рождество Христово и Новата 2022 година Ви донесат здраве, сила, кураж, успехи и удовлетвореност! Не спирайте да мечтаете и да вярвате в доброто!

Екип РЕСПО

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

РЕСПО ЕКИП

РЕСПО

Екип:

- 1. Виолета Цветанова—старши ресурсен учител РЦПППО—МОНТАНА***
- 2. Антон Цифудин—психолог РЦПППО—Монтана***
- 3. Янита Сейкова—логопед РЦПППО—Монтана***
- 4. Антоанета Тонева—логопед в Дневен център град Лом***
- 5. Росен Здравков—старши възпитател в ЦСОП „Д-р Петър Берон“ град Лом***
- 6. Елиза Величкова—специален педагог в ЦСОП „Д-р Петър Берон“ град Лом***

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

ПРИВЕТСТВИЕ

РЕСПО

От Директора на РЦПППО – област Монтана по повод издаване на Регионално електронно списание за приобщаващо образование и 15 години ресурсно подпомагане в област Монтана

Със задоволство приветствам идеята за издаване на Регионално електронно списание за приобщаващо образование, което е своеобразна компилация от споделени педагогически и иновативни практики! В продължение на 15 години Регионален център – област Монтана се развива, модернизира, утвърждава позициите и авторитета си като важна образователна институция на територията на област Монтана.

Изпълнявайки мисията - да бъде гъвкава, предприемчива и социално ориентирана институция с наличие на висококвалифицирани специалисти в областта на специалната педагогика, притежаващи знания и умения, конкурентноспособни и успешно развиващи се в страната - днес Регионалният център е с устойчиво развитие. Със задълбочения си творчески опит и усета към иновациите педагогическите специалисти спомагат за успешната социална интеграция и реализация на учениците със специални образователни потребности. Благодарение на всеотдайния учителски труд на педагогическите специалисти и в съответствие с ценностите на съвременния интегрален свят, стабилизирането и развитието на образователно-възпитателния и рехабилитационен процес като индивидуална потребност на всеки ученик е основен приоритет в работата на Регионалният център.

Добрият учител е не само добър педагог, но и учител - новатор, творец, който много добре познава психо - физиологичните особености на своите ученици, за да може по най-достъпен начин да адаптира новото учебно съдържание и да се подобрят резултатите от обучението.

Разговорите между родители и учители са мостът между дома и училището, защото диалогичността и партньорството със семейството играе решаваща роля за постигане на по-висока ефективност при обучението на децата със специални образователни потребности.

Знанието и иновациите вървят ръка за ръка с новите информационни и комуникационни технологии. Учителите днес не просто предават знания, а по-скоро преподават учебни стратегии, които ръководят учениците как да откриват необходимата им информация, да я обработват, да я разбират и да я усвояват. Приспособяването на образователната среда със специални учебно - технически средства и учебни програми приобщава децата и учениците със специални образователни потребности и им помага да се изгради култура на учене през целия живот.

Иновативните практики и модели на работа създават добри условия за илюстриране и демонстриране на по-голяма част от учебния материал, което се превръща в мощно средство за получаване на нови знания и постигане на желаните резултати.

Нашите целенасочени усилия са отправени към търсене на алтернативни методи и подходи на работа с децата със специални образователни потребности. Усилията на специалните педагози са насочени към внедряване на иновативни модели в ресурсното подпомагане, проектно-базирани обучения, диференцирано преподаване, уроци на различни скорости и др. Регионалното електронно списание за приобщаващо образование отразява актуална информация за процеса на приобщаващото об-

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ПРИВЕТСТВИЕ

РЕСПО

разование с акцент върху успешни модели на приобщаване, отразяване на събития, новини, иновации и обмен на добри педагогически практики. Споделените иновативни практики и модели водят до нови хоризонти за развитие на нашата професионална общност.

Уважаеми колеги!

Използвам този повод да Ви благодаря за Вашите усилия, за Вашия професионализъм, за Вашата подкрепа и съдействие. В качеството си на Директор на РЦПППО – област Монтана искам да Ви уверя, че знакът, който дадохте на обществото е правилно разчетен – България се нуждае от качествено образование, а то е постижимо с помощта на способни и мотивирани преподаватели. Любовта Ви към професията и децата заслужава всеобщото ни уважение и признание!

В навечерието на Коледните и Новогодишни празници отправям най-искрени благопожелания за здраве, лично и семейно щастие, много късмет и професионални успехи! Нека магията на Коледната нощ донесе на семействата Ви топлина, уют и споделеност! Бъдете креативни, иновативни, инициативни в професионалното поприще по пътя на приобщаването! Работете все така усърдно с любов, творете, прилагайте иновативни практики, защото погледите на обществото са насочени към всички нас. Имайте добри цели и намерения в действията си. Не забравяйте: добротата, сърцатостта, нравствените добродетели и култура са БЕЗЦЕННО БОГАТСТВО!!! ВЕСЕЛА, СПОДЕЛЕНА И УЮТНА КОЛЕДА!!!

ДИАНА БОЖИНОВА

Директор на РЦПППО-област Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ПРИВЕТСТВИЕ

РЕСПО

Уважаеми колеги от РЦПППО – Монтана,

Радвам се, че имам възможността да Ви поздравя по повод инициативата за създаването на Регионално електронно списание за приобщаващо образование.

Всяка малка стъпка в процеса по осигуряване на светло и спокойно бъдеще за нашите деца е огромен скок към просперитета и самочувствието на бъдещите поколения. Чрез Вашия опит и познания, Вие успяхте да дарите надежда на стотици деца и на техните родители. Продължавайте със същия устрем и енергия да вдъхвате вяра в утрешния ден!

Приобщаващото образование променя и адаптира образователната система, така че тя да бъде достатъчно гъвкава да приеме всяко дете, вместо да се опитва да промени детето така, че то да може по-лесно да се вмести в системата.

Вярвам, че чрез новото електронно списание работата на екипите по приобщаващо образование ще достига до по-широк кръг от хора и подкрепата и признанието към всички вас ще ви даде заслуженото самочувствие на професионалисти, променящи заобикалящата ни среда към по-добро.

На добър час!

Орлин Орлинов

Старши експерт по приобщаващо образование

Регионално управление на образованието - Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

ПРИ ДЯДО КОЛЕДА В ЛАПЛАНДИЯ

Вълшебно пътешествие отведе децата от II група на ДГ №12 „Звънче“ – Лом в дома на Дядо Коледа в далечната и снежна страна Лапландия. Децата изненадаха добрия старец с коледна приказка, в героите на която се превъплътиха деца, получаващи допълнителна подкрепа. Празничният спектакъл, съхранил в себе си вълнения, радост, емоции и детски усмивки, запали празничната искра във всички присъстващи, създаде настроение за приближаващия празник и показа, че децата със специални образователни потребности искат и могат да учат, да играят и да се забавляват заедно със своите връстници в една толерантна и подкрепяща образователна среда.

Автори: Марияна Станева – старши учител в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом
Невена Бойчева – учител в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом
Виолета Цветанова – старши ресурсен учител в РЦПППО - Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

КРЪГЛА МАСА

[illegible]

РЕСПО

Имейл: responsiblemontana@abv.bg

РЦПППО—Монтана

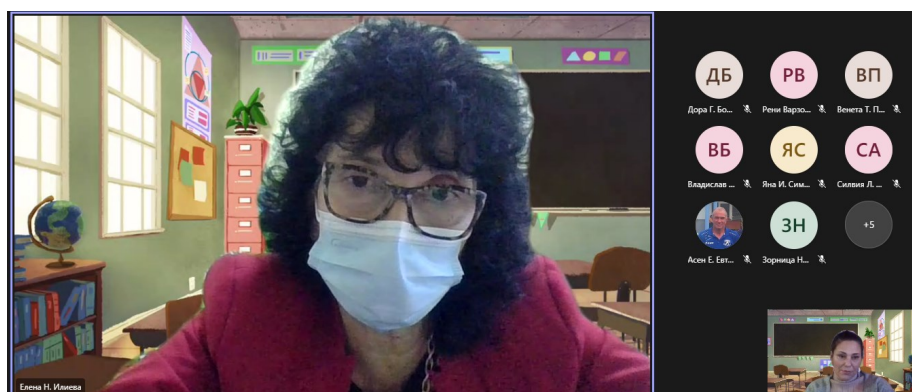

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

КРЪГЛА МАСА

На 22.12.2021 г. в платформа Microsoft Teams се проведе Кръгла маса на тема: "Методи и стратегии за повишаване на мотивацията за учене на деца и ученици със СОП, чрез социално-емоционално интегриране". Събитието бе организирано от ресурсни специалисти от РЦПППО – Монтана, работещи на територията на община Брусарци. Участие взеха г-жа Диана Божинова - директор на РЦПППО – Монтана, директори, заместник-директори, общообразователни учители, ресурсни учители, логопеди и психолози от учебни заведения на територията на град Брусарци. След кратка презентация бяха обсъдени методите и стратегиите за приобщаване на децата и учениците със СОП в образователния процес, начините за повишаване на тяхната мотивация и самооценка чрез активно включване в извънкласни дейности, проекти и училищни мероприятия. Обсъдиха се идеи за създаване на благоприятна и позитивна класна стая и ползата от този процес.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Елеонора Планинец

ресурсен учител

РЦПППО—Монтана

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

КОМБИНИРАН УРОК "КАКВО НАУЧИХ ЗА СВЕТА ОКОЛО МЕН"

Урокът по околна среда във II^б клас на Основно училище "Константин Фотинов" - град Лом се проведе в партньорство между педагогическите специалисти: Надежда Петрова - психолог, Даниела Алексиева – главен ресурсен учител и Соня Александрова - класен ръководител.

Екипното взаимодействие между педагогическите специалисти се реализира чрез работа на учениците с лапбук по групи. Съпричастна на събитието бе и госпожа Диана Божинова - Директор на РЦПППО - Монтана.

Автор: Даниела
Алексиева

главен ресурсен учител
РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

Празничен урок „Коледа – традиции и обичаи”

Ресурсните специалисти от РЦПППО – Монтана, Н. Вълкова – рехабилитатор на слуха и говора, Д. Николова – логопед, Б. Костадинова – учител на деца с нарушено зрение и Л. Лазаров – ресурсен учител, организираха и проведоха съвместна открита практика на 10.12.2021г., в III ОУ „Иван Вазов” гр. Берковица. Мероприятието е част от планираните дейности в общата педагогическа инициатива „Ресурсна школа за деца, учители и родители”, която функционира от 2013 г. и има зад гърба си множество добри практики от урочни и извънкласни дейности с деца и ученици със СОП.

Темата на съвместния празничен урок бе „Коледа – традиции и обичаи”. Занятието се проведе присъствено, но бе адаптирано и в електронна среда, за присъединяване на деца и колеги, чрез Viber и Microsoft Teams, в съответствие с индивидуалните нужди и протиепидемични мерки.

Предварителната подготовка за урока включваше арт-работилница за изработване на коледни картички от учениците. Всеки един от ресурсните специалисти в своите учебни часове, чрез междупредметна интеграция актуализираше знания за Коледните празници и характерните традиции.

Целите на урока бяха свързани с развиването и надграждането на знанията на учениците за Бъдни вечер, Коледа, Нова година и празничния интериор и ритуалите в семейството, възпитаване на любов и уважение към дома и празничните традиции, развиване на естетически вкус, нравствени добродетели и култура на поведение, обогатяване на пасивния и активния речник на учениците с нови думи и понятия, свързани със зимния празничния календар, подобряване на вниманието, концентрацията и активността на учениците със СОП в учебния процес и ежедневните дейности.

Урокът бе динамичен и включваше беседа тематична презентация, игрови елементи и практически задачи, за поддържане на вниманието и за проверка на знанията на учениците. Атмосферата бе празнична и емоционална. Всички получиха награди и лакомства за отлично представяне и добро поведение.

Гости на събитието бяха: г-жа Диана Божинова – Директор на РЦПППО – Монтана, г-жа Теодора Иванова - Директор на III ОУ „Иван Вазов” – Берковица и г-жа Боряна Петрова – Заместник-директор на училището.

Автор: Нели Вълкова—рехабилитатор на слуха и говора

РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

РЕСПО

Открито занятие с елементи на приложна дейност на Клуб „Партньори” – град Лом

На 16.12.2021г. се проведе открито занятие с елементи на приложна дейност на Клуб „Партньори” – град Лом на тема: „Коледни вълнения и емоции”. С помощта на електронната платформа Microsoft Teams съпричастна на мероприятиято бе госпожа Диана Божинова - Директор на РЦПППО – Монтана. За първи път, именно благодарение на новите технологии, се проведе занятието съвместно с ученици от две училища – I ОУ ”Никола Първанов”- град Лом с ръководител старши ресурсен учител Валя Петрова и II ОУ ”Константин Фотинов” – град Лом с ръководители: главен ресурсен учител Даниела Алексиева и училищен психолог Надежда Петрова. По този начин, дори в условията на пандемия, бе спазен основният принцип, на който бе основан Клубът още в далечната 2012 година, а именно - партньорство на педагогически специалисти и ученици на допълнителна подкрепа от различни училища за създаване на позитивна образователна среда и повишаване на мотивацията за учене на децата. Традиция е Клуб „Партньори” – Лом през изминалите години да представя за първи път редица иновативни педагогически практики, които са оценени като полезни и сега започват все повече да се използват и утвърждават.

Автор: Даниела Алексиева-

главен ресурсен учител,

Валя Петрова-

старши ресурсен учител

РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

РЕСПО

Нашите истории – ефективността на подкрепата и силата на споделянето

Клуб „Специални родители“ отбеляза 3 декември – Международен ден на хората с увреждания“ с опознавателно-информационна среща „Нашите истории – ефективността на подкрепата и силата на споделянето“. По време на онлайн срещата, на която присъстваха г-жа Диана Божинова – директор на РЦПППО - Монтана и специалисти от Регионалния център, родители споделиха историите на своите деца, които огряват пътя им ежедневно с пътеводна светлина, „стопят дните им като прегръдка, карат сърцето им да танцува и учат как да достигнат до тях, прочитайки душите им“.

Всички участници отправят своите послания, че основен критерий за зрелостта и хуманността на едно общество е отношението към хората с различни нарушения. Ние всички сме различни, но можем да играем, учим и живеем заедно, защото приемаме различието като нормална, а не извънредна ситуация.

Автор: Виолета Цветанова

старши ресурсен учител

РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЕСПО
МОНТАНА

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

Денят на християнското семейство

На 21 Ноември - Денят на християнското семейство, ученици от логопедична група на Д. Николова, логопед към РЦПППО-Монтана, показаха колко много обичат и почитат своите родители и близки. Те участваха в беседа, съставиха кратки разкази за своето семейство, нарисуваха рисунки, изгледаха презентация. Така обогатиха своя активен и пасивен речник с нови думи и понятия, развиха умения за водене на диалог и за съставяне на кратък разказ по тема.

Автор: Диана Николова—логопед

РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЕСПО-
МОНТАНА

РЕСПО

СЪБИТИЯ И МЕРОПРИЯТИЯ

Проектно-базирано обучение на тема «Народните будители на България».

По повод 1 ноември - Ден на народните будители, логопед Диана Николова и рехабилитатор на слуха и говора – Нели Вълкова, съвместно подготвиха и проведоха в електронна среда ПБО на тема «Народните будители на България».

Чрез адаптиран индивидуален подход, богата нагледност и игрови елементи реализираха образователната цел - децата да научат повече за великите българи – народни будители, посветили делото и живота си да пробуждат към знание и просвета, да защитават свободата и да поддържат българския дух жив, за да се гордеем днес. Образователните задачи включват визуално портретно разпознаване и свързване с името и делото на най-ярките личности от българската история. Терапевтичните задачи предвиждат обогатяване на пасивен и активен речник с нови думи и понятия по темата, развиване на свързаната реч и комуникативните умения за участие в диалог в електронна среда.

Заложените цели и задачи оформиха предложение за проектна дейност в домашни условия. Бе разработена и предоставена презентация с персонализирани и степенувани по сложност проектни задачи. Детето и подкрепящият родител имаха свобода да подберат от предложените или да изберат друга дейност, съобразно индивидуалните възможности, възрастовите особености и личните предпочитания.

Готовите проекти бяха представени от децата и учениците на самия празник, като тематичен поздрав и признателност към делото на нашите будители.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Нели Вълкова—рехабилитатор на слуха и говора

РЦПППО—Монтана

РЦПППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

РЕСПО

Представяме на Вашето внимание тематично съдържание на проектно базирано обучение с акцент върху структурата за разработване на програма за реализиране.

Клуб „Специални родители”

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ

Зимни празници

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

<https://makeupweb.wordpress.com/%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8/>

РЦППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

**ПРОЕКТНО БАЗИРАНОТО ОБУЧЕНИЕ СЕ
ОСЪЩЕСТВЯВА С ПОДКРЕПАТА НА**

Клуб

**„Специални ро-
дители“**

„РЪКА ЗА РЪКА“

**ГРУПА ЗА ВЗАИМОПОМОЩ
КЪМ РЦППО - МОНТАНА**

**„Нашите деца ни промениха
до най-дълбоката ни същ-
ност и затова сега ни се ис-
ка да променим света...“**

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Живеем в свят на модерни технологии и различни смарттехнологични посоки ни отвеждат до възможността да реализираме обучението на нашите деца дори в ситуация на световна пандемия. Социалната изолация на хората е частично преодолима с наличните комуникационни канали за общуване в електронен вариант, което стои и в основата на обучение в дистанционна форма. Съвременното електронно обучение и наличните дигитално-медийни компетентности имат реален потенциал да предложат образователни решения, ориентирани към индивидуалните потребности на децата със специални образователни потребности, така че да реализираме непрестанен образователен процес, независимо от епидемичната обстановка в страната.

Проектно базираното обучение е нов тип на взаимодействие между учители, деца и родители. В условията на присъствена или дистанционна форма на обучение то се явява като възможен ефективен вариант за овладяване на ключови компетентности и функционални умения от деца в различна възраст и създава условия за обмен на информация и постоянна комуникация между всички страни, участващи в действащите образователни практики. Този подход излиза извън рамките на традиционното обучение в детските градини, постига разнообразие в образователния процес и включва като преки участници родителите на децата, което е приоритетно заложено в действаща в момента в страната ни законодателна система.

Реализирането на проектно базирано обучение за деца в предучилищна възраст е едно предизвикателство, което разкрива пред нас много нови форми на взаимодействие с родителите, а именно тяхното участие има ключова позиция за успеваемостта на начинанието. Без осигурена от семействата подкрепа не бихме могли да говорим за реализиране на проектна дейност за най-малките. В същото време проектно-базираното обучение поражда едно дистанционно сътрудничество с родителите, постоянна връзка и обмен на информация с тях като по този начин ги въвлича към осъществяването на позитивни стратегии за подкрепа и насърчаване на децата и ги приобщава към образователната институция.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

II. СЪЩНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Кратко описание

Проектно базирано обучение (ПБО) „Зимни празници” обединява взаимодействието между специалисти, учители и родители на деца със специални образователни потребности в предучилищна възраст. Празниците и обичаите са варианти за организация на педагогическо взаимодействие чрез стимулиране на познавателната култура на децата. Те сплотяват семейството, запазват и развиват българските традиции и ценности и възпитават от най-ранна детска възраст у децата усещането за принадлежност, както и осъзнаване на необходимостта от съхраняване, популяризиране и възпроизвеждане на културната уникалност и самобитност на предците.

ПБО се реализира като дейност на Клуб „Специални родители” – група за взаимопомощ към РЦПППО – Монтана. Проектно базираното обучение ни дава възможност да достигнем до всички деца, водени от идеята, че всяко дете може да учи. В периодите на обучение от разстояние в електронна среда наши партньори са родителите, с които умело си партнираме, водени от общата идея, а по време на присъственото обучение към нашите идеи присъединяваме учителите на децата и техните връстници. Основен акцент в дейността ни е мотото: „И ние можем!”, отстоявайки което сплотяваме различните деца с останалите в групата, показваме, че всички деца, независимо от своите нарушения, могат да имат принос за групата и не на последно място правим значим престоя им в детската градина.

Участници в проектно-базираното обучение - деца със специални образователни потребности от:

„ДГ № 12 „Звънче” – Лом

Д.Р. – ПГ – 6г.

С.Н. – ПГ – 6г.

Педагогически специалисти

Виолета Цветанова – старши учител, ресурсен в РЦПППО – Монтана

Янита Сейкова – логопед в РЦПППО – Монтана

Антон Цифудин – психолог в РЦПППО – Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

В хода на реализиране на проектно базираното обучение децата ще получават подкрепа от ресурсен учител, логопед и психолог в присъствена и електронна среда на обучение.

Дейността на ресурсния учител в осъществяването на метода на проектната дейност е водеща. Той е в основата на планирането на ПБО, създаването на взаимно доверие между родители и специалисти, мотиватор за семействата относно включването им в подобен вид дейност, координатор между родители, деца и специалисти. Ресурсният учител оказва подкрепа чрез формулиране на идеи за осъществяване дейностите по индивидуалните проекти. Те са проектирани според възможностите на децата, които да работят в зона на близко развитие по теми, съобразени с техните интереси, с цел да се създадат благоприятни условия за утвърждаване на налични умения и формиране на нови такива. Оказва подкрепа на родителите, обяснява същността на ПБО, разяснява неговите цели и се мотивира относно примерни теми за индивидуални проекти на децата. Крайната визия на проекта за всяко дете се формули съвместно с родителите. При всяка стъпка от осъществяване на дейностите, заложи в него, ресурсният учител надгражда постигнатото до момента, затвърждава стари знания и прокарва нови през призмата на интересите на детето. През цялото време той внедрява чувството на сигурност у деца и родители и поддържа високо нивото на тяхната мотивация и устрем за създаването на творчески продукт, който да е функционален както за тяхното дете, така и за останалите в групата, а също да бъде и взаимстван от други родители.

Логопедът продължава логопедичната терапия в условията на извънредно положение в страната чрез проектно базираното обучение. Актуализира индивидуалните планове за корекционно-възпитателна терапия на всяко дете и го съгласува с родителите.

С участието си в ПБО по темата „Зимни празници”, той работи за:

1. Активизиране на речевия апарат:

- дихателни упражнения (надуване на балон, рязко издухване на фитил от памук, свирене на музикален инструмент);
- логопедична гимнастика;
- развитие на лицевата мускулатурата - говорния апарат: широко отваряне и затваряне на устата, имитация на прозявка, издуване на бузи, правене на гримаси;

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bgРЦПППО-
МОНТАНА

2. Развитие на слух и фонематичен гнозис.

- диференциация на звукове (фиксира вниманието на детето чрез подходящ стимулен материал – клипчета, песнички и картинков материал) и звукоподражание;
- стимулация на разбирането – придружава се от показване на подходящи картинки и клипове;
- развитие на експресивна реч – провокиране на детето да възпроизведе реч;
- обогатяване на импресивната реч - чрез различен стимулен материал (показване на карти и картинки) детето обогатява представите си;
- развитие на моториката – (препоръчва се съвместно с родителя дейности: изрязване, лепене, оцветяване, свързване, подпомагащи изработването на постера);
- работа по ограмотяване – диференциация звук-буква.

Ефективната работа чрез проектно базирано обучение, при което се поставят индивидуални задачи с цел създаване на продукт неминуемо води до поставянето на деца и родители в една напълно нова ситуация. Особено, когато говорим за този тип обучение при деца със специални образователни потребности и родители, и близки хора играят ключова роля при разработването му, а детето неминуемо ще разширява границите на своя свят.

Сценарият, който се създава, представлява цялостния облик на проектно базираното учене на основа готовност, желания и емоции на широк кръг от хора, готови да усвоят нещо ново на база положителните емоционални преживявания и състояния на своите деца.

И тъй като развитието на разбирането за емоциите при детето е силно повлияно от средата, в която то расте, от личностните му характеристики, от неговите взаимодействия, специалистите би следвало в осъществяването на този процес да обърнем внимание на:

- регулацията на поведението и ако е необходимо да го модифицираме по определен начин;
- на създаването на устойчиви връзки, които ще се съхраняват в паметта, и по-нататък ще се проявяват като единно образуване;

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

- на насочеността на вниманието, която до голяма степен зависи от стимулите на средата;
- на устойчивостта на вниманието, която също зависи от преживяваните емоции;
- на въздействието върху афективни преживявания, които от своя страна могат да стеснят широтата на процеса ;
- на хода на мисловните процеси, тъй като всяка по-силна емоция насочва хода на мисълта и избирателно активира различно съдържание от паметта.

В крайна сметка необходимо е психологът целенасочено да работи за снижаване на импулсивността, за развиването на умения за самоконтрол у децата, което ще спомогне за ограничаване на проявите на вербална и физическа агресия, ще подобри взаимоотношенията между тях за в бъдеще и за насърчаването на емоционалната чувствителност, насочваща към готовност да се откликва с адекватни постъпки в общуването и ще влияе върху развитието на емпатията.

Цели на проектно-базираното обучение

- **Обща цел** – подобряване уменията на децата да работят по поставени задачи, обогатявайки емоционалния си опит, и формиране на нови знания и компетенции по образователно направление Околен свят

- **Междинни цели:**

- актуализиране и надграждане на знания за празници от календара, формиране на обобщени представи и умения за разпознаване символиката на различните празници, запознаване с традициите и начина на празнуване, украсата и ястията, характерни за всеки празник
- постигане на резултати и отчитане на напредък. Формират се според конкретния проект за всяко дете.

- **Крайна цел** – постигане на краен продукт от дейността по проектите на децата, която да послужи за обогатяване на визуалната подкрепяща среда в специално оборудван битов кът в детската градина, богато онагледяване по темата за зимните празници, полезно за всички останали деца, овладяване на умения чрез практика, демонстрация, че децата със СОП могат и работят като всички останали свои връстници.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

5. Материално-технически и информационни ресурси, специфични за програмата (*подбират се най-подходящите такива съвместно с родителите според спецификата на потребностите на децата, техните водещи интереси и налични умения*)

- специално подготвени ресурси в електронен вид и на хартиен носител;

- подбор на картинков материал, представящ символиката на зимните празници и традиционни ястия и украса;

6. Форма на обучение – присъствена или дистанционна

Формата на реализиране на проектно базираното обучение се определя в зависимост от епидемичната обстановка в страната

7. Организация на работата – индивидуална

За всяко дете са подготвени индивидуални задачи след коментар и консултиране с родителите, както и уточняване на материално-техническия ресурс, необходим за реализиране на проекта. Индивидуалните проекти за децата са обвързани с общата тема „Зимни празници” и са съобразени с техните потенциални възможности. Различните дейности ще се реализират с участието и подкрепата на техните учители, връстници и родители.

8. Продължителност – 8 седмици (01.12.2020-29.01.2021)

9. Краен продукт – Образователни постери, с които да се обогати визуалната подкрепяща среда в специално оборудван битов кът в детската градина. Всичко сътворено по време на проектно базираното обучение и ефективното взаимодействие с родителите ще бъде съхранено в **Електронен албум на дейностите**, който може да се споделя в електронна среда с цел мултиплициране на добри практики, които могат да бъдат взаимствани и от други детски градини, други педагогически специалисти, не на последно място и от други родители, които да работят по подобен начин с децата си в домашни условия.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

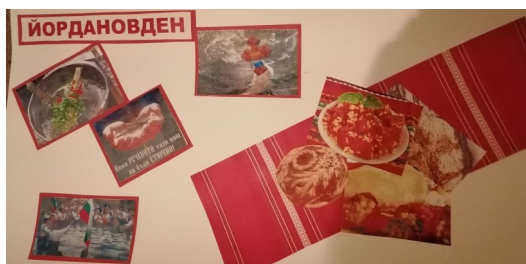
ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

РЕСПО

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящото проектно базирано обучение е шанс за децата със специални образователни потребности в предучилищна възраст да продължат процеса на овладяване на умения, знания и различни функционални компетентности, преустановяването на който би имал трайни последици за тяхното развитие и напредък. Дейностите, заложи в индивидуалните проекти на децата ангажират част от тяхното ежедневие, въвеждат техните родители, учители и връстници като участници в образователния процес, формират дистанционно сътрудничество между тях и образователните институции.

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ЕКИП, КОНТАКТИ

Виолета Цветанова Георгиева – учител, ресурсен към РЦПППО – Монтана

Телефон: 0879018130

Адрес на електронна поща: violetacwetanova@abv.bg

Янита Цветанова Сейкова – логопед в РЦПППО – Монтана

Телефон: 0879018137

Адрес на електронна поща: yani_lom@abv.bg

Антон Аспарухов Цифудин – психолог в РЦПППО – Монтана

Телефон: 0882210198

Адрес на електронна поща: anton_ac@abv.bg

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ПБО „Зимни игри, празници и занимания в миналото, днес и в бъдеще“

Глобалната цел на приобщаващото образование е да постави децата и учениците със СОП редом с тези в норма. Един от най-важните компоненти на включването и обединението е общуването. За да има пълноценно общуване е необходимо да се владее в най-висока степен средството на общуване – книжовния език. Невладеенето на книжовен български език изолира и маргинализира големи групи от обществото.

Дългогодишният ми професионален опит като начален учител в масово и помощно училище и по настоящем в Регионален център Монтана, ми е доказал, че грамотността и владеенето на книжовен български език е в основата на развитието на детската личност. Приоритет в моята работа винаги е било огромяването на учениците в най-висока степен, съобразно възможностите на всяка личност. В проектно базирани обучения съзрях възможност да стимулирам овладяването на езика и да мотивирам учениците да словотворчестват. Невъзможността да четат и пишат създава у децата вторична неграмотност, прави ги непълноценни, аутсайдери в училище, а по-късно и в живота.

С какво проектно базираното обучение е полезно за преодоляването на дефицитите?

1. ПБО е подчинено на тема, която е интересна и предпочитана от целевата група, която работи по нея.

2. Изразните средства и гледната точка могат да бъдат различни, такива, които дават на всяко дете увереност и сигурност.

3. Дейността по ПБО се проточва във времето. Позволява да се правят консултации, промени, да се изграждат стратегии и да се обмислят следващите стъпки. Кратките срокове често демотивират някои деца и ги карат да се откажат още преди началото.

4. Едно от много важните предимства на този вид проекти е продуктът, който в крайна сметка е материален, видим и носи удовлетворение и гордост. Имайки предвид липсата на търпение у децата, срокът за приключване на проекта не трябва да е прекалено дълго, за да не изгубят търпение и мотивация.

5. В проекта се включиха деца със СОП и деца в норма. Описаха това, което чувстваха близко, мило и лесно. Учениците със СОП работеха равностойно.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

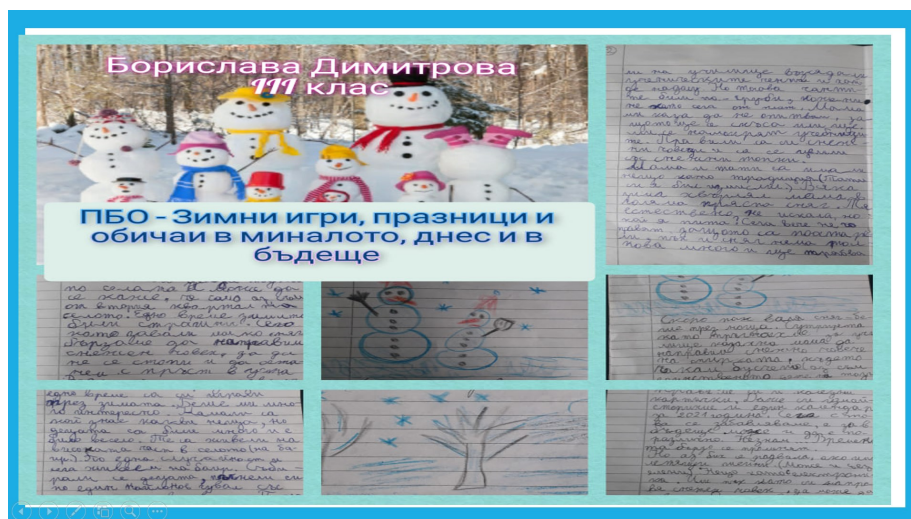

РЦППО-
МОНТАНА

ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

РЕСПО

6. Не на последно място – включваше се цялото семейство. Водеха се разговори, разказваха се спомени. Много положителни емоции излизаха на преден план. И децата пишеха, разказваха, научаваха, просто говореха....

Това ПБО се случи в условията на ОРЕС. След като направих проучване и проведох разговори с учениците избрах темата „Зимни игри, празници и занимания в миналото, днес и в бъдеще“. Тя предлага богата палитра от подтеми и възможности за изява. Учениците знаеха, че могат да ползват помощ от свои близки. Указанията изпращах на хартиен носител. На някои ученици предоставях и в електронен вариант. Родителите сътрудничаха, снимаха готовия продукт и го изпращаха. Аз влязох в ролята на словослагател. Напечатах и оформих страниците. Редактор и краен оформител на страничките от книжката, като краен продукт, е психолог Елеонора Планинец. Получи се превъзходна книга, достойна за библиотеката на всеки клас.

Автор: Валя Петрова—стариши учител, ресурсен

РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

Открит урок „ЖИВОТНИТЕ ВЪВ ФЕРМАТА“

Теодора Калафатова - логопед и Беатрис Рангелова – ресурсен учител проведоха съвместен открит урок на тема: "Животните във фермата" с деца от НУ "Васил Левски" - гр. Вършец. Целите на урока бяха децата да формират знания за домашните животни и техните малки, характеристиките на външния им вид и грижите, които хората полагат за тях; изграждане на положително отношение към обекти от живата природа; възпитаване на желание за проява на грижи към обекти от животинския свят. За осъществяване на целите в урока бяха включени: презентация и сглобяване на пъзел от 2 части с животните и техните малки; упражнения за вграждане с дървен пъзел с фигури на животни и обекти от живота в селскостопанския двор, изработването на апликация. На финала на занятието беше подреден чудесен фермерски макет.

РЕСПО

Автор: Теодора Калафатова — логопед

РЦПППО—Монтана

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ТЕРАПЕВТИЧНА ДЕЙНОСТ

Психомоторика - действаме, играем, мислим

Дейности от терапевтичната програма "Психомоторика - действаме, играем, мислим", провеждана в сензомоторната зала в РЦПППО гр. Монтана. Основна цел на програмата е да се постигне добро възприятие и преработка на стимулите в специално подготвена среда, като се акцентира на вестибуларния, проприоцептивния и тактилният опит. Всяка задача е съобразена с индивидуалните възможности на детето и е ориентирана към неговите потребности. Развиват се фини и груби моторни способности, координация, баланс, разбиране за време и пространство, внимание, взаимодействие с материалите и средата, разпознаване на стимулите, възприятие и др.

Автор: Мая Къосина — старши
учител, ресурсен
РЦПППО—Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ТЕРАПЕВТИЧНА ДЕЙНОСТ

РЕСПО

Музикотерапия

Музиката е едно от най-мощните средства за себеизразяване. Чрез нея ние общуваме, като използваме друг език – езика на нашите емоции.

Детската фантазия е онази движеща сила, която отключва способността за творчество у нашите деца.

За да може музиката да се възприема пълноценно още от ранна възраст, е необходимо децата да се научат да общуват чрез нея, така както се учат да четат и пишат. Те се превръщат в слушатели, изпълнители и творци. Когато детето пее, свири, танцува, слуша музика заедно с другите деца, придобива умения за социална ангажираност. То изявява себе си като част от едно цяло. Концентрацията се подобрява, стимулират се двигателните и когнитивните умения. Докосвайки се до музикалните инструменти, те задоволяват своето любопитство, изразяват своите емоции, а на сцената показват своите чувства.

Боравейки с някои от елементите в музиката: динамика, ритъм, темпо, мелодия, хармония, въвеждаме малчуганите в света на музикалното изкуство с лекота.

Децата със специални образователни потребности са креативни и спонтанни и за тях музиката е вълшебство!

*Автор: Бисерка Салтирова — старши
учител на деца със зрителни нарушения*

РЦПППО—Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ТЕРАПЕВТИЧНА ДЕЙНОСТ

Празниците, традициите и обичаите на българина през различните сезони в миналото и днес

Работни моменти от терапевтичната програма на старши учител, ресурсен Лъчезар Лазаров на тема „Празниците, традициите и обичаите на българина през различните сезони в миналото и днес“.

РЕСПО

РЕСПО

Автор: Лъчезар Лазаров — старши ресурсен учител

РЦПППО—Монтана

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

Функционално оценяване на специалните образователни потребности в приобщаващото образование

д-р Калоян Дамянов, Директор на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-София-град

Email:damianov@gbg.bg

Functional assessment of special educational needs in inclusive education

Kaloyan Damyanov, PhD , Head of Regional center for inclusive education-Sofia-city

Резюме: Международна класификация за функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) или МКФУЗ се основава на т.нар. биопсихосоциален модел, който съчетава аспекти на „социалния“ и „медицинския“ модел. Въз основа на този модел се регламентира и достъпа до допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности в системата на приобщаващото образование.

В настоящия доклад ще бъде разгледан въведение в функционалното оценяване в контекста на приобщаващото образование в България и сравнителните линии с някои други модели в Европа.

Ключови думи: Функционална оценка, МУКФЗ, Приобщаващо образование

Summary: The International Classification for the Functioning of Human, Disability and Health (ICF) or ICPF is based on the so-called a biopsychosocial model that combines aspects of the "social" and "medical" models. Based on this model, access to additional support for the personal development of children and students with special educational needs in the inclusive education system is also regulated. This report will discuss the introduction to functional assessment in the context of inclusive education in Bulgaria and the comparative lines with some other models in Europe.

Key words: Functional assessment, ICF , Inclusive Education

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

С приемането на Закона за предучилищно и училищно образование и последващата го Наредба за приобщаващото образование България значително промени в политически план концепцията си за обучението на децата и учениците със специални образователни потребности. Този процес беше изцяло имплементиран във философията на приобщаващото образование с което нашата страна се нареди на едно от първите места на цялостна концепция за равен достъп на образование отдалечавайки значително специалните образователни потребности от медицинския модел на уврежданията. Този процес макар и да беше добре структуриран в нормативен план среща известни затруднения в неговата реализация в педагогическата практика. Тези затруднения бяха породени най-напред със съществуващите нагласи към учениците със специални образователни потребности, но и поради липсата на достатъчна подготовка в общообразователните учители да осигуряват подкрепа за личностно развитие като цяло, а не само да бъдат фокусирани в своята предметно-академична област.

Част от този процес, а на практика и неговото начало се поставя с извършването на качествена оценка на индивидуалните образователни потребности на всеки ученик. Това се налага от самата концепция на новия образователен закон, който е изцяло „дете-центриран“, това предполага необходимостта образователните институции в системата на предучилищното и училищно образование да изградят механизъм за такова оценяване на потребностите което се различава значително от формалните методи на оценяване на академични знания.

По отношение на децата и учениците със специални образователни потребности този въпрос е намерил своето решение чрез въвеждане функционална оценка.

При извършването на оценката на децата и учениците, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, увреждането и функционирането се разглеждат като следствие от взаимодействието между здравословното състояние и факторите на средата в съответствие с Международната класификация на функционирането на човека, уврежданията и здравето (ICF) на Световната здравна организация (СЗО) и при отчитане на Международната класификация на болестите - МКБ 10 на СЗО. (Наредба за приобщаващото образование).

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

Международната класификация за функционирането, уврежданията и здравето (МУКФУЗ) е въведена от Световната здравна организация (СЗО) през 2001 г. като част от семейството на международните класификации и се нарежда до много по-старата и по-утвърдена Международна класификация на болестите (МКБ), която се фокусира върху здравословните проблеми като заболявания, разстройства и травми през призмата на диагностичните категории. Повече от половин век СЗО дефинира здравето чрез много широката формулировка на физическото, психично и социално благополучие, а не само като липса на заболявания и разстройства. С въвеждането на МКФУЗ, СЗО се стреми да обхване „всички аспекти на човешкото здраве и свързаните с него компоненти на благополучието, включително наличие на съдържателни взаимоотношения и висококачествено образование“ (Hollenweger, 2014).

МКФУЗ се основава на т.нар. биопсихосоциален модел, който съчетава аспекти на „социалния“ и „медицинския“ модел. Според Hollenweger (2014) при МКФУЗ функционирането и уврежданията се разбират като резултат от комплексни взаимодействия между биологични, психологични и социални фактори. Също така МКФУЗ дава общ език за изследване на динамиката на тези фактори и следователно може да бъде основа за подобряване на живота на хората с увреждания.

Биопсихосоциалният модел означава, че всяко действие за подобряване на положението на лице със здравословен проблем трябва да цели да въздейства в три основни направления: соматичен статус, психоемоционални компоненти, обстоятелството, че хората са част от социалния контекст.

В миналото (въз основа на медицинския модел на уврежданията) аспектите на емоциите/мисловните процеси/поведението (психологически конструкти) и социалните аспекти бяха ограничени. В миналото тенденцията беше експертите да поставят акцент върху соматичния или медицинския статус на лицето (Претис, Димова, 2018).

В рамките на развитието на функционалната оценка следва да бъдат насърчени членовете на екипите за подкрепа на личностното развитие във всички случаи да изхождат от социалния контекст. Това означава поставяне на основен акцент върху заобикалящата среда, която представлява общата рамка за оценка на личността по отношение на нейното

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

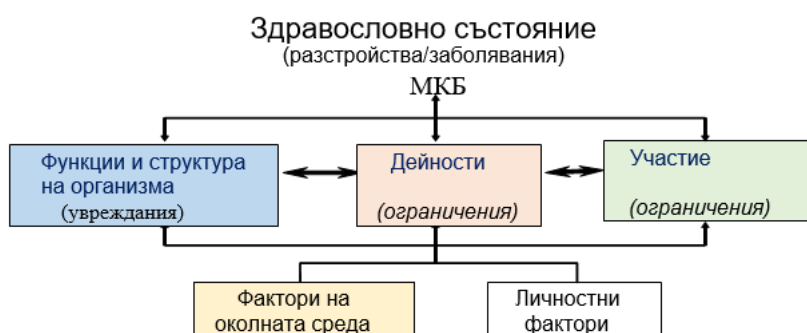
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

поведение, адаптация и т.н.

МКФУЗ за деца и младежи (ДМ) е изведена от първоначалната МКФУЗ и се прилага за деца до 18 години. Тя е предназначена за прилагане при 4 възрастови групи: 1 – 2 години, 3 – 6 години, 7 – 12 години и 13 – 17 години (СЗО, 2007). Simeonsson (2009), който участва в разработването на МКФУЗ-ДМ, я описва като предлагаща „нова парадигма и таксономия на човешкото функциониране и увреждания, която може да се използва като насоки за холистични и интердисциплинарни подходи за оценка и интервенция“. Връзката ѝ с практиките за оценка и интервенция при специализираното и приобщаващо образование идва от това, че тя използва пространствена рамка (оценка на степента на функциониране).

Концептуална рамка на МКФУЗ

На фигура 1 е представена базовата рамка на МКФУЗ, в която увреждането се определя чрез взаимодействието на функциите и структурите на организма, дейностите и участието. Дейностите включват изпълнение на задача или действие от даден индивид, а при участието става дума за участието на лицето в житейска ситуация. Нарушените функции са проблеми във функциите и структурите на тялото, например значително отклонение или загуба. Ограниченията в дейностите са трудности, които индивидът може да изпитва при участието си в житейски ситуации. Областите „Дейности“ и „Участие“ са представени като единен списък на области от живота от основно обучение до социални задачи. Тези функции са дефинирани чрез два определителя – определител на функционалната активност (capacity) и определител на ефективността (performance).

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

РЕСПО

Определителят на ефективността описва какво прави индивидът в сегашната си среда и следователно зависи от факторите на околната среда, докато определителят на функционалната активност определя най-високото възможно ниво на функциониране в даден момент (което се измерва в еднообразна или стандартизирана околна среда).

Както се вижда от таблицата по-долу, четирите широки области имат буквени кодове, намиращи се на най-високото ниво в йерархическа структура, в която категориите имат цифрови кодове, например самообслужване е d5. Четири нива, включени едно в друго в рамките на тези области, например:

- **d5 самообслужване** (първо ниво / глава);
- **d570** грижа за собственото здраве (второ ниво);
- **d5702** поддържане на собственото здраве (трето ниво);
- **d57021** търсене на съвет или помощ от асистенти (caregivers) (четвърто ниво).

МКФУЗ съдържа 1685 категории на четири нива, разпределени в четирите области, както е показано в таблица по-долу. Използването на тези кодове изисква също употребата на определител, който показва степента в областта от 0 (няма проблеми) до 4 (най-високо ниво на проблем).

Ценността на биопсихосоциалната рамка на МКФУЗ се доказва и от едно неотдавнашно изследване, проведено от Fulcher et al. (2015). Те използват рамката на МКФУЗ, за да определят фактори, които биха могли да повлияят на говорните и езиковите резултати при деца със сериозно увреден слух (HL). Макар че ранното установяване на слухова загуба осигурява достъп до слухови апарати и ранни интервенции, прогнозирането на резултатите е трудно. Чрез интервюиране на опитни медици те определят променливите и по-малко променливите социални, интервенционни и професионални фактори, които имат връзка с тези резултати.

Няколко изследвания изучават връзките между техниките за диагностика на аутизъм, оценките по МКФУЗ и надеждността на оценките с използване на МКФУЗ. Например Castro et al. (2013) изследват надеждността на обвързването на утвърдените инструменти, използвани при диагностиката на аутизъм, с кодовете по МКФУЗ-ДМ, като прилагат методи за анализ на съдържанието.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

Независимо че при повечето компоненти, с изключение на кодовете за околната среда, са установени съответствия между съдържанието на позицията от инструмента и измеренията на МКФУЗ, нивата на съответствие зависят от позициите. Според тези автори изследването доказва, че диагностичните и функционалните данни могат да бъдат интегрирани и че тези инструменти дават функционална информация, която надхвърля определените за аутизма диагностични критерии. Изследването се тълкува също като доказващо, че измеренията на МКФУЗ биха могли да се подобрят, като се поясни значението им и се обвържат със сегашните инструменти за измерване.

Независимо че при разработването на МКФУЗ, СЗО прави разграничение между свързаните със здравето области на благосъстоянието и другите области на благосъстоянието като образование и труд (СЗО, 2007: стр. 32), организацията също така се позовава на МКФУЗ като подходяща за свързаните със здравето области на благосъстоянието, което включва аспекти като ползване на висококачествено образование (Hollenweger, 2014). Това поставяне на образованието в по-широката концепция за здравето или свързаното със здравето благосъстояние е в основата на начина, по който МКФУЗ се реализира при деца и младежи в образователна среда и среда на рехабилитационна терапия, а също и при разработването на планове за подкрепа в детските градини и училища при наличие на специални образователни потребности.

Въпреки това при използването на МКФУЗ възникват някои проблеми. Широкият обхват на компонента „дейности и участие“ на МКФУЗ, който включва 9 области, означава, че всяка специфична област може да не обхваща подходящото ниво на детайлност от гледна точка на образованието. Това може да се покаже, като се разгледа областта „Основни умения за учене“ от този компонент, която включва в 12-те подкатегории усвояване на умения за четене, писане и смятане. Този прост списък на основни умения за четене и образователната концепция за широкообхватна и балансирана учебна програма се разминават. Както посочва и Hollenweger (2011), по отношение на децата и младежите в МКФУЗ-ДМ трябва да се засили перспективата за развитие и образование. Разграничаването между специални потребности и специални образователни потребности – широки общи изисквания и конкретни образователни изисквания – улавя необходимостта от по-

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

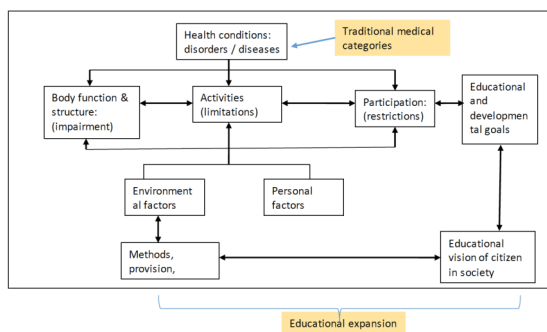

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

фокусирана, специфична за областта гледна точка. Както Ibragimova, Granlund и Björck-Åkesson (2009) признават в своето полево изпитване на МКФУЗ-ДМ, налице е напрежение между задълбочеността и детайлността на оценката и големината на обхвата.

Hollenweger съгласува приобщаващото образование със специализираната помощ, като признава, че някои деца се нуждаят от специални мерки, за да се гарантира техният достъп или да се улесни тяхното участие. Решения относно допустимостта се налагат, ако подходящата работна среда или индивидуализираната подкрепа зависят от допълнителни ресурси. Именно при такива ситуации образователните системи ще трябва да установят допустимостта и да определят прагове. Това означава, че дефиницията за увреждане, използвана за целите на допустимостта в образователните системи, трябва да бъде определена съобразно очакваното от всички деца в рамките на учебната програма. Така Hollenweger разширява основния модел на МКФУЗ (вж. фигура 5 по-долу), който отчита образователната перспектива.

Три свързани промени в този модел се основават на ясно посочване на образователна визия за обществото. Тя включва широкообхватни и балансирані образователни цели за всички деца, които дават основата за по-конкретни образователни цели и цели за развитие. Именно те са основата за начина, по който се определя компонентът „Дейности и участие“ на МКФУЗ. Концептуално това е връзката между здравето и основаната на образованието формулировка на благосъстоянието. Другият начин, по който този предназначен за образованието вариант на МКФУЗ засяга свързания със здравето модел, е фокусирането в по-големи детайли върху училищното образование, а не само широко обхващане на факторите на околната среда в различните области от живота.

Фигура 2: Разширен вариант на МКФУЗ за целите на образованието (2011)

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

Швейцарският модел е развит в набор от процедури и материали, които да се използват при вземането на решения и планирането на програми за деца/младежи, които ще бъдат определени като деца със СОП. Той използва компютъризирана система за регистрация, предназначена за използване от различни професионалисти и родителите със специално приспособени образци на документи и материали, основани на ръководството на СЗО за МКФУЗ и на контролни списъци, подходящи за местния контекст на отделните кантони. Образците на документи обхващат следните области.

~ Фактори на околната среда

а) в условията на предоставяне на услугата: нагласи, подкрепа, отношения, помещения, оборудване, други фактори (оценени като „пречка“, „неутрални“, „помагачи“, „няма данни“ и с квалифициращи коментари)

б) в домашни/жилищни условия: нагласи, подкрепа, отношения, помещения, други фактори (оценени като „пречка“, „неутрални“, „помагачи“, „няма данни“ и с квалифициращи коментари)

~ Дейности и участие: 25 позиции, обхващащи всички 9 глави от МКФУЗ (ниво 1), оценени по 5-точкова скала (от „няма проблем“ до „напълно невъзможно“, неясен проблем, неприложимо и с квалифициращи коментари).

~ Функции на организма (структурите на организма не са обхванати): 9 позиции, обхващащи всички 8 глави от МКФУЗ (ниво 1) по 5-точкова скала (от „няма проблем“ до „напълно невъзможно“, неясен проблем, неприложимо и с квалифициращи коментари).

~ Класификация МКБ (разстройства/заболявания): до 3 (първични, вторични, третични).

~ Цели за развитие и образователни цели (нови за тази версия на МКФУЗ): в 6 области (общо развитие, нагласи по отношение на ежедневните предизвикателства, комуникация (общуване), движение/мобилност, самостоятелна грижа, контакти с другите) с 2 – 3 типа естествен ход на развитие във всяка област; определяне дали детето е в естествен ход на развитие и непосредствените следващи цели.

~ Оценка на потребностите: видове преподаване, терапии, помощ и съвети, социални грижи, терапевтични/медицински мерки.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

Неотдавна Hollenweger (2014) изказа предположението, че силната страна на МКФУЗ е в това, че тя може „да позволи еднакво изследване на проблемите и възможностите“. Акцентът върху възможностите (потенциала) представлява образователната перспектива, при която оценката е за учене, фокус върху способностите и бъдещите цели. Това е акцентът върху усвояването на умение за участие във възможно най-голяма степен, не върху поправяне на нарушените функции. Биопсихосоциалните каузални хипотези в МКФУЗ обаче означават, че при фокусирането върху сегашното участие с цел планиране на бъдещото участие не се пропуска ефектът на нарушените функции върху ученето и участието. Според Hollenweger МКФУЗ прави възможен прехода между тези подходи. Тя може да помогне да се свържат тези две много различни перспективи – насоченост към дефицитите, която поставя детето на първо място, спрямо насоченост към ситуациите и участието. По нейните думи МКФУЗ „приканва учителите да разрушат“ (страница 28) категориите разстройства и да ги контекстуализират. Свързаното с околната среда съсредоточаване върху ограниченията на участието разкрива възможности за създаване на благоприятна околна среда.

В контекста на България функционалната оценка в приобщаващото образование следва да се извърши от екип за подкрепа на личностното развитие определен за съответното дете или ученик със специални образователни потребности. Какво е необходимо да извършат членовете на екипа?

1. Използват адаптирани за българските условия инструменти. Например: DP-3 – рейтингова скала за оценка на детското развитие; WISC IV – скала за интелигентност на Уекслер за деца; Conners 3 – рейтингова скала за оценка на хиперактивността и коморбидните състояния; CARS2 – рейтингова скала за оценка на детския аутизъм; методики за функционална оценка като методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците, методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания, методики за вербално и невербално оценяване – ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка“, метода Тадома, метода С-МАР и други.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

НАУЧНИ СТАТИИ В ОБЛАСТТА НА СПЕЦИАЛНАТА ПЕДАГОГИКА

РЕСПО

2. Вземат предвид образователните и личните постижения на детето или ученика.

3. Отразяват социалното и емоционалното развитие на детето или ученика.

4. Използват формални и неформални методи на наблюдение и оценка.

5. Въвеждат събраната до момента информация за детето и ученика

6. Вземат предвид информацията за детето или ученика, предоставена от ръководители на социални услуги в общността – в случаите, когато детето или ученикът ползват такива, както и от лечебни заведения при необходимост.

7. Изискват и отразяват мнението на родителя.

8. Вземат предвид мнението на детето или ученика – при възможност.

9. Гарантират достъпа на информация за родителя през всички етапи на оценяващия процес.

10. Спазват етичния кодекс на детската градина или училището.

Оценката на децата и учениците се извършва индивидуално от всеки специалист в екипа при отчитане на силните страни и възможностите за участие в образователния процес. Времето за индивидуалното оценяване на едно дете или ученик е по преценка на съответния специалист в зависимост от индивидуалните особености и потребности на детето или ученика. Цялостната оценка следва да се извърши до 3 месеца от нейното започване. (Дамянов, К.2020)

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

Етапи на функционалното оценяване

Фигура 3: Етапи на функционалното оценяване

Етапите на функционалното оценяване следват и логиката на компонентите на МКФУЗ-ДМ (**ГОЛЕМИТЕ 6: състояние (диагноза), лични фактори, заобикаляща среда, анатомични части на тялото, телесни функции и участие**). Те биха могли да бъдат използвани като фундамент на структурата на събраните данни: например данните от анамнезата и емпиричните наблюдения на членовете на екипа за подкрепа на личностното развитие могат да бъдат структурирани въз основа на МКФУЗ-ДМ. Това ще улесни връзките между отделните стъпки на функционалната оценка (т.е. дали детето има увреждане и какво ресурсно подпомагане или допълнителна подкрепа са необходими). Идеята на структурирането на данните от анамнезите, прегледите или изследванията е всеки професионалист да има възможност да допринесе със собствени данни и наблюдения към изготвянето на един общ документ (Претис, Димова, 2018).

Имплементирането на модел за функционална оценка основан на МКФУЗ в приобщаващото образование ще бъде дългосрочен процес подкрепен от UNICEF чрез обучение на обучители на екипите за подкрепа на личностното развитие от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в цялата страна.

Литература

- Дамянов, К. Функционална оценка и преподаване на деца и ученици със специални образователни потребности в приобщаващото образование. 2020.София.
Наредба за приобщаващото образование.
Претис,М.Димова,А. Обучителни материали за пилотно обучение на обучители по прилагане на ICF-CY в България. UNICEF. 2018.
Fulcher.A.Factors influencing speech and language outcomes of children with early identified severe/profound hearing loss: Clinician-identified facilitators and barriers. International Journal of Speech-Language Pathology 17(3):1-9 2015
Hollenweger J. Development of an ICF-based eligibility procedure for education in Switzerland. BMC Public Health. 2011; 11(S4), S7.
Simeonsson,R.J. ICF-CY: A Universal Tool for Documentation of Disability, 2009
World Health Organization. Towards a common language for Functioning, Disability and Health (ICF) [Online]. 2002; Available: <http://www.who.int/entity/classifications/icf/training/>.
World Health Organization. The International Classification of Functioning, Disability and Health, Children and Youth version. 2007; Geneva, WHO.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

Здравейте, скъпи приятели!

В рубриката на логопеда ще продължим да подпомагаме педагози, родители и всички, които участват в процеса на възпитанието и обучението на деца и ученици. Тук ще намерите информация и съвети, свързани с различни езиково-говорни и комуникативни нарушения. Ще даваме препоръки и примери за работа в детската градина, в училище и у дома.

Един от най-често срещаните проблеми в детската градина и училището е, че детето ви е буйно и невнимателно. Започвате да получавате оплаквания и вече чувате страшните думи „синдром на хиперактивност и дефицит на вниманието“. Това е темата, по която ще Ви представим полезна информация в този брой на електронното списание на РЦПППО - Монтана. Надяваме се, материалите които публикуваме да Ви бъдат полезни и всеки да намери в тях полезна информация, с която да обогати познанията си по дадената проблематика.

Янита Сейкова—логопед

РЦПППО—МОНТАНА

УЖАС, ДЕТЕТО МИ Е ХИПЕРАКТИВНО!

Получавате оплаквания, че детето ви е буйно и невнимателно, и вече чувате страшната дума „синдром на хиперактивност“. Не бързайте с медицинската намеса!

Свръхдиагностицирането – бичът на нашето съвремие

Синдромът на дефицит на вниманието и хиперактивност (СДВХ) се характеризира с външна моторна активност и разстройство на вниманието, но не означава понижаване на най-важните познавателни функции: интелекта и паметта.

След като в САЩ причислиха СДВХ към психиатричните разстройства, се наблюдава нарастване на диагностицираните случаи. Разтревожените и уморени родители тичат при лекаря, за да получат медикаментозни средства за успокояване на детето. Да си припомним, че американците са нацията на прозаката – един от най-често изписваните антидепресанти. Там при всеки спад в настроението, който може да бъде разгледан като симптом на депресия, се прибегва до лекарства. Но свръхдиагностицирането на детските неврологични и психиатрични заболявания е бичът на нашето съвремие.

Отивайки при психолог, понякога родителите оставят впечатлението, че искат едно-единствено нещо – да разберат кои „бутони“ да натискат, за да се подчинява детето на техните команди и да не си отвлича вниманието със странични неща. Но такива бутони няма, бутони имат технологичните устройства! Преди да родите дете, добре си помислете: дете ли искате, или ви трябва още някаква машинка, която да управлявате?

Ние като родители често прекаляваме със строгите дисциплинарни наказания и изисквания. **Противоестествено е да искаш от дете с буен темперамент да седи неподвижно в ъгъла, да не говори на висок глас и да не се смее.** Добре е да знаете, че повече трябва да се притеснявате, ако детето ви е неподвижно и слабоактивно и не издава нито звук.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

Понякога неопитните възпитатели в детската градина също прибързано се паникьосват и се оплакват, че са им „наблъскали“ в групата твърде много хиперактивни деца. Но това са по-скоро педагогически занемарени деца, които все още не са научени как да се държат в новата група.

Не забравяйте, че никой освен специалиста, който редовно наблюдава детето, не може да постави диагнозата „хиперактивност“. Децата с буен темперамент се отличават с повишена подвижност. Така е устроена тяхната нервна система и движението е техният начин да се адаптират към околния свят. Най-често „разстройството“ на психиката и поведението на детето се обясняват с дисинхрония (неравномерност) в развитието му, неизградени навици за планиране и контрол на дейността. Съществуват десетки психологически подходи, достъпни за всеки родител и позволяващи на детето да се справи с поведението си. В тези случаи няма никаква необходимост от медицинска намеса.

"Ранните" деца

Една особена „рискова“ група са децата, които са тръгнали на училище от шестгодишна възраст. Те може да са таланти, но у тях все още не са изградени навици за произволно поведение, способност за концентрация на вниманието, за произволно запомняне и възпроизвеждане. Синтетичните функции, целостта на възприятието и способността да се установяват причинно-следствени връзки между предметите, събитията, действията и последиците се осигуряват от зрелостта на кората на главния мозък. И тъй като училището предполага всички деца да се адаптират към единен режим, при „ранните“ първокласници родителите трябва да помогнат на педагозите да вземат под внимание индивидуалните особености на детето. И едните, и другите трябва да проявяват снизходително отношение към това, че детето все още е разсеяно, забравя си тетрадките в училище, не записва какво са им дали за домашно, не се включва в работата на групата, драска си през цялото време или тропа с обувка по пода и си мърмори нещо, докато другите деца залягат над чертичките и ченгелчетата.

Много родители са побъркани на тема „ранно развитие“. Полудневните групи в детските градини и центровете за развитие са препълнени с три-четиригодишни деца, които според физиологичните изисквания трябва да тичат на чист въздух и да се включват в активни игри. Те още не умеят да си закопчават копчетата, но вече знаят няколко фрази на английски. Логиката на тези родители е разбираема: колкото по-рано си на стартовата линия, толкова по-рано ще станеш шампион. Но животът не потвърждава подобни разсъждения: прекалено „ранните“ деца бързо се изчерпват и по-късно в зряла възраст лидери стават бившите тройкаджии, които са съхранили ентузиазма си и са създали контакти, а не само знания и умения.

Синдромът на хиперактивност се диагностицира най-вече при момчетата.

Те общо взето още от раждането си създават повече проблеми и безпокойства на родителите, отколкото момичетата. Момчетата боледуват по-често, по-малко слушат и са по-експанзивни и агресивни – все симптоми на повишена възбудимост. Но причината не е само в мъжките хормони, а и в спецификата във възпитателните методи на база полов признак. С момчетата се отнасят по-ласкаво, говорят им по-тихо и нежно, по-често ги гаят и носят на ръце – все неща, които успокояват и отпускат. А когато в семейството има момче, сякаш всички се наговарят да ходят с маршова стъпка, да дават високи и ясни нареждания, да не проявяват любезности и емоции.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

Дори бабата пее приспивната песен на по-висок глас. Като цяло обстановка вкъщи е по-сдържана и напрегната. И в опитите си да се адаптира, момчето неизбежно се нагажда към общото ниво на напрегнатост в семейството. Тогава се задейства законът за усредняването. Ето така семейните нагласи влияят на поведението на децата.

Повишената възбудимост на момчето може да бъде следствие както на генетична предразположеност, така и на стремежа на детето да имитира поведението на любимия родител. Колкото и да не приемаме самата мисъл за неравенството на родителите, децата много добре усещат кой как се държи с тях, и подражават на този, когото чувстват по-близък.

Какво да правят родителите на хиперактивно дете?

1. **Строгата дисциплина** още от раждането на детето по отношение на храненето, съня и разходките понижава нивото на тревожност у детето и съответно суетенето и неорганизираната активност. Режимът може да се променя, но когато се избере график, той трябва да се спазва и да бъде такъв, че пикът на активността да е сутрин, а не вечер. През деня се натрупва умора, което означава, че се „уморяват“ и системите за физиологична и психологическа регулация на поведението при детето. Затова вечер то става по-капризно, невнимателно и раздразнително.

2. Строгата дисциплина не означава потискане на всякакви емоционални изблици и желания на детето. Когато то е в безопасна среда, вкъщи или в детската градина, трябва да му се предостави възможност да изпробва **различни нива на активност**. Зад високата моторна активност понякога се крие индивидуална потребност от физически натоварвания. И проблемът не е във високото ниво на активност, а в слабата саморегулация.

3. Ако като основна причина за хиперактивността изпъкне **проблемът със „спирачните“ механизми**, трябва да се обърне особено внимание на планирането на заниманията. Често родителите ентусиазирано агитират детето да направи нещо, но забравят да му покажат с какво и как завършва играта или интересното занимание. Мотивацията е нещо много важно, но в основата на саморегулацията е навикът да се поставя цел. С какво трябваше да завърши това занимание? Аз наричам това „синдром на развързаните връзки“. Откакто се заговори за хиперактивност при децата, всички недостатъци на възпитанието се приписват на нея: неприбраните играчки, разхвърляните обувчици, неизмитите чашки, отворените вратички на кухненските шкафови. Детето е започнало да прави нещо, но не го е завършило: обуло си е обувките, а не е завързало връзките им, нахлупило си е шапката надве-натри, не си е закопчало якето или го е закопчало накриво и т.н. То още няма изградена ориентируваща система за дейностите, а също и достатъчен самоконтрол.

4. Докато децата не се научат да четат и да спазват дълги инструкции, **използвайте метода на пиктограмите** – набор от символични рисунки, изобразени на лист от блокче, закачен на стената, който ще подсказва на детето последователността на стъпките. Децата с удоволствие „разчитат“ всякакъв вид пиктограми – такива са например пътните знаци и надписите на магазините. Може например да измислите някакви знаци от пластилин. Нека една пластилинова гъсеница да напомня, че нощем обича да се крие в кутийката, а не да остава захвърлена на масата.

5. Добре е да се тренира **способността на детето за ориентация и контрол** на собствените му действия чрез договаряне с други деца. Прекрасна възможност за това са ролевите игри.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РСППО-
МОНТАНА

Получавайки отзиви от другите, то се учи да гледа на своите действия отстрани. Като сравнява постиженията на различни деца, то ще може да оцени резултативността на собствените си усилия. Задачата на възрастния е не само да инициира и организира ролевата игра, но и да помогне на децата да преодолеят неизбежните конфликти.

6. Обърнете внимание на **клубовете и заниманията**, които се организират във вашия район. Системата за неформално образование и развитие на децата набира скорост, а там ще срещнете голямо разнообразие в подходите, методите и дисциплините. За малките трябва да се избира активност не с оглед на бъдеща професия, а в зависимост от готовността на детето за съответния режим на взаимодействие в групата. Ще може ли то да се адаптира в новата ситуация?

7. Следете за **емоционалния фон в семейството**. Прекомерната нервност и напрежение в отношенията между възрастните влияят и на възбудимостта на детето. Назовавайте открито своите и неговите емоции, помагайте му да оценява правилно намеренията на другите хора, да разпознава своите и чуждите чувства, а след това го научете и как да се съобразява с тях.

8. **Настолните игри** (домино, мозайка, лото) учат на постоянство и настройват детето към взаимодействие. Играта се изгражда по прости и разбираеми дори за 4-годишно дете правила. Резултатът от играта е очевиден – победа, а нейната продължителност е 10 – 15 минути. Точно толкова е времето, през което едно 4-годишното дете може да се занимава непрекъснато, без да се умори и да изгуби интерес. Преумората е най-жестокият враг на мотивацията за постижение! Малките и своевременни почивки ще помогнат на детето да запази висока концентрация на вниманието и да следи перипетиите на играта в продължение на 1 – 2 часа.

9. Както и да се държи детето, **оценявайте неговите действия, вместо да му лепвате етикети** и да му понижавате самооценката. Такива номинации като „бъбривка“, „шило в торба“, „пумпал“, „торнадо“, „катастрофа“ не са за вашето дете!

Източник:

https://www.gnezdoto.net/izkustvoto-da-si-roditel/3027-ujas-deteto-mi-e-hiperaktivno?fbclid=IwAR0G_xoFsYlxOaQ67Nq0diblk-82xok23uvhBcw3YlaY0pr-BPxZIAL45yk

9 истини, които ще ви помогнат, ако сте родители на деца с дефицит на вниманието

Казват, че да си родител на дете с дефицит на вниманието не е лесна работа и дори, че това изисква по-особени усилия от тяхна страна. Не само, че непрекъснато ви се налага да се справяте с непредвидимото поведение на детето си, което е по свой начин различно от другите деца, но трябва да балансираме и да постоянно да търсите „златната среда“ на това да сте добър родител, спокоен съветник, търпелив изповедник, който директно или индиректно, но постоянно, да направлява поведението на детето. Понякога това е много изтощаващо, от една страна изисква време, а от друга процесите непрекъснато са съпътствани от непредвидими ситуации и грешки.

Най-популярното определение на понятието „дефицит на внимание-то и хиперактивност“ е, че то е хронично състояние, характеризиращо се с постоянна липса на внимание, импулсивност и нетърпение. Наред с това,

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

състоянието съвсем не е характерно само за децата, то може да продължи и в зряла възраст. Оказва се дори, че две от всеки три деца с дефицит на вниманието имат симптомите и в зряла възраст.

Как да разпознаем кое дете е хиперактивно и с дефицит на вниманието?
Какви са белите на това състояние в реалния живот?
Как родителите на деца с дефицит на вниманието да се справят със затрудненията, които възникват при отглеждането и възпитанието им?

Истините, които ще ви помогнат да си отговорите на тези въпроси:

1. На първо място по никакъв начин не бива състоянието да се определя като крайно или необратимо. Ако едно дете е хиперактивно и страда от дефицит на вниманието, това по всяка вероятност е само върхът на айсберга. Важно е уточнението, че тези деца не са болни и мерките, които се предприемат за да се въздейства на състоянието им не бива да са насочени към насилствено пречупване за промяна на поведението. Те са това, което са и околните е добре да ги възприемат именно по този начин. Всеки, които ви съветва или се опитва да „преформатира“ поведението на детето според някакви стереотипи е по-добре да стои далеч от него. В това число попадат и хора от съвсем близкото обкръжение на детето.

2. Хиперактивните деца и децата с дефицит на вниманието са особено чувствителни и лесно раними. Въпреки това не е необходимо да се държите с тях като с нещо необичайно или особено специално. Те не са от стъкло и няма да се счупят.

3. Какво мислят другите? Този въпрос не бива да ви занимава изобщо. Ще получавате много непоискани съвети, ще ви се налага да слушате какви ле не истории, повечето от тях ще са добронамерени, но вероятно ще има всякакви. Не позволявайте никой да ви съди за това, което правите или не. Истината знаете единствено вие, така че ваши са и решенията, които ще вземете относно това как и какво да правите за вашето дете.

4. Независимо какъв е характера и особеностите на детето, вие ще си го обичате всякак. Природата му е такава, приемоте този факт, няма грешка – детето ви е такова, каквото е и вие сте в правото си да се грижите и да правите всичко за него по начините, които му осигуряват най-добра грижа и развитие, защото го обичате, а това е повече от всичко друго.

5. Детето ви не е виновно, че е такова. Всъщност никой не е виновен. Това е състояние, което е извън рамките на обичайния контрол. Да, истина е, че поведението на детето ви може да ви огорчи или нарани в определени моменти, но е важно да съхраните обичта си към него непокътната и да не обвинявате него или себе си за това, което се случва.

Ще има моменти, в които симптомите ще утихнат или ще се обострят, но е по-добре да ги приемате и да продължите да обичате детето си

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

такова, каквото е.

6. Всеки прави това, което може най-добре. Вашето дете, което е с дефицит на вниманието, също. Търсете повече поводи за усмивки, празнувайте всеки ден, в който сте заедно и не позволявайте нещо или някой да ви попречи.

7. Лечението не винаги е правилният отговор. Вероятно ще се сблъскате с много мнения, свързани с медикаментозното лечение на това състояние. Помнете, че изборът е ваш и на никой друг и не позволявайте да ви убеждават, колко детето ще е по-добре или по-зле, ако приема медикаменти за контролиране на състоянието.

8. Хиперактивността и дефицитът на внимание не са грипни състояния, които да бъдат лекувани с лекарства, но дори да изберете медикаментозно лечение за детето си, те няма да изчезнат след един курс на лечение. Естествено, не приемайте нещата и за предопределени, ситуацията се променя с възрастта и според средата. Можете да управлявате донякъде процесите, но не мислете постоянно и само за това. Понякога е достатъчно да се държите естествено и спокойно.

9. Няма как да контролирате всички и всичко. Приемете, че има неща, които са извън властта и обсега ви на контрол. Правете каквото трябва, според родителските си убеждения и приемете, че не всичко в живота е перфектно.

Източник:

https://purvite7.bg/9-istini-koito-shhe-vi-pomognat-ako-ste-roditeli-na-detsa-s-defitsit-na-vnimanieto/?fbclid=IwAR3ZEkhWS4Rq3FYXSSIB6EZ_Capw9qh5q_rqiK3yauCFto4YFv4jLsxLBU

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ФОРМИРАНЕ НА ПРИОБЩАВАЩА НАГЛАСА ЗА ПРИЕМАНЕ НА ДЕЦА С АУТИЗЪМ В ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

FORMATION OF INCOMPETENT ATTITUDE FOR ADMISSION OF CHILDREN WITH AUTISM IN PRESCHOOL AGE

Summary: The emergence of one element of the environment in the midst of professional development is often accompanied by many lasting or unsustainable relationships, interdependencies and even open opposition. Opposition, which is often dictated not only by the stereotyping of mental aberrations, but also by ignorance and unpreparedness to face the new situation.

Резюме: Появата на един елемент от средата в средата на професионално развитие много често е съпроводен от множество трайни или нетрайни отношения, взаимозависимости и дори открито противопоставяне. Противопоставяне, което много често е продиктувано не само от стереотипизацията на мисловните аберации, но и от незнанието и неготовността да се изправим пред новата ситуация.

Антон Цифудин—психолог
РЦПППО—Монтана

Приемането на „различните“ деца в масовите детски градини и училища през последните години сякаш извади на показ нашата не/готовност за допускане на различието и не само в социалната ситуация, а и в нашето съзнание. Формираната до момента стереотипност в начините на владее на ситуацията и въобще на не/владее на заобикалящия ни свят конкретно в сферата на образованието, не/желанието да усложняваме и утежняваме и без това разнообразната съвкупност от непрестанно променящи се условия, повиши неусетно очакванията ни към структурната дейност.

Много често при срещата с различни елементи от средата, носители на социален опит се сблъскваме с така наречената „информираност“ относително дадено явление, която обаче в чести случаи се оказва недостатъчна за конкретния случай. Най-често информацията от интернет пространството и от други източници се оказва недостатъчна ако към нея не следват логическите постулати на разсъждение и умозаключение и ако тази информация не е доказала своята практическа приложимост и дейностна реализация.

Разясняването и даването на насоки по отношение на дейностната реализация, не само по посока на дете с аутизъм, непрекъснатата подкрепа и създаването на увереност, че отделният индивид или специалист не е изправен пред новата ситуация сам, е един релевантен подход за преодоляване на несигурността и преформулиране на нагласите не само на него, а и на цялото общество за в бъдеще.

През 2016 г. с приемането на Закона за предучилищното и училищното образование започна усилено да се говори за приобщаването на деца с аутизъм в масовите детски градини, училища и центрове за специална образователна подкрепа. През 2017 г. вече с приемането на Наредба за приобщаващото образование механизмът за това приобщаване на децата със специални образователни потребности стана нормативна реалност. Това постави началото на търсене на възможно най-релевантните механизми на въздействие, взаимодействие и адаптиране на средата, така че тя да стане възможно най-достъпна за децата със специални образователни потребности, към които съотнасяме и децата с аутизъм. Цяла една общност се изправи пред неизвестното, или поне представителна част от нея, изразяващо се в приемането и адаптирането не само на средата, но и на реструктуриране на собствената се нагласа за възможността за участие в живота на групата

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СТРАНИЦА НА ПСИХОЛОГА

и адаптирането не само на средата, но и на реструктуриране на собствената си нагласа за възможността за участие в живота на групата или класа на дете със състояние аутизъм. Стартира „...процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.”(Наредба за приобщаващото образование, 2017 г., чл.3, ал.1)

Получава се така, че детето с аутизъм е вече с характер на „определен социален обект” (Донев, 2018, стр. 101), за който информацията до този момент се е формирала в сфера на предучилищното и училищното образование около допускането на другата реалност. А именно, че съществува, но в конкретни институции и при конкретни хора, а не в общообразователния процес изобщо.

Влияние върху процеса на приобщаване на децата с аутизъм основно оказват два компонента съществуващи, установявани и усвоени до момента : стереотипното мислене и предразсъдък.

Именно „Когато се говори за стереотип, най-често се има предвид ограниченост, недостатъчност или остарялост на представата за даден обект от действителността или способността за взаимодействие с него” (Донев, 2018, стр. 103). Това прозира във вече изградената и формирана представа за дадено явление, превърнало се в тъждествено в една отдавна затвърдена структура, самоохарактеризираща се като консервативна. Иначе казано „Този вид социални нагласи могат да са полезни като форма за пестене на мисловна енергия при взаимодействия с прости и устойчиви във времето обекти” (Донев, 2018 стр. 103-104), като не се допуска възможността за някакво различие в структурираната функционалност на прилежащата ситуация.

В синхрон с по-горе казаното е и вторият компонент - „Предразсъдъкът е социална нагласа, чийто когнитивен компонент е вербално деформиран, в следствие на което субектът възприема дадени социални обекти по когнитивно неадекватен начин.” (Донев, 2018, стр.104), отразяващ вътрешната непредразположеност към допускането на случващото се различно в новата ситуацията. „В резултат, предразсъдъците обуславят не толкова безкритично възприятие на отделни елементи от действителността, колкото неадекватно – при определени условия – поведение спрямо тях.” (Донев, 2018, стр. 104), а от там възпрепятстват промяната на дори един елемент от ситуацията, поднесен дори под формата на пожелание за адекватност.

Както вече споменахме, когато социалната нагласа към едно явление е мисловно спестена, тя определя и самото поведение и отношение на индивида в структурата на институцията и „управлява реакцията на индивида” (Обуховски, 1981, стр. 55). В резултат на това приобщаването на детето с аутизъм е на ниво структура, но не на ниво участие в група или в отделни моменти присъствие в тази група, разбира се, доколкото това позволяват индивидуалните особености. Т.е. „социалната нагласа е неделима актуализация на нашите склонности, възгледи и потребности” (Обуховски, 1981, стр. 55). Ограничаването на това допускане до участие е именно проекция на определена ограниченост във възможността за възприемане на случващата се реалност. Затова отделният индивид е с „готовност за реагиране по начин, определен от миналия опит” (Обуховски, 1981, стр. 57), в

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РСППО-
МОНТАНА

нова, различна ситуация. Въпреки това „социалната нагласа спрямо предмета Х е хипотетичен фактор“ (неявна променлива, предположение), проявяващ се в разнородни начини на поведение, които обаче притежават някаква обща черта, а именно определено (положително или отрицателно) отношение към дадения предмет.” (Обуховски, 1981, стр. 58).

Така формулирано разглеждането на проблема за приобщаването на дете със специални потребности от гледна точка на дълготрайност и процесуална обусловеност би бил подход с релевантна насоченост, въпреки необходимостта от времевата неограниченост. Иначе етапността на прехода от едното състояние на отношение към друго състояние на отношение към обект от реалността е на етапност „поддържане на всичко, което поддържа нашето убеждение” (Стаматов, Минчев, 2003, стр. 343) , и ”отхвърляне на всичко, което противоречи на нашето убеждение” (Стаматов, Минчев, 2003, стр. 343). По този начин процесът на самопромяна, на преориентиране, на промяна на преодоляване на когнитивния дисонанс при подходящата времева обусловеност, не само локализиция, ще позволи допускането на социално случващото се в Аз концепцията на човека и обратно. А това се получава при подходяща убедителност на доводите и при, както вече споменахме, времева обусловеност.

Тъй като социалната нагласа е изкристализирана структура, в която ясно са диференцирани афективен, когнитивен и поведенчески компонент, които по своята обусловеност в структурата на Аз-а „са взаимно свързани и взаимно непротиворечиви...” (Градев, 2001, стр. 236). Основна роля е да защитават личността, да дават оценъчна роля и да изпълняват приспособително-прагматична функция (Нешев, 2014, стр. 120) . Способността едновременно да рационализират и проектират, да осигуряват подкрепа и да дават гаранция за сигурност, да помагат на човека да постигне желаната цел, позволяват на личността в процеса на самоосъзнаване да постигне най-релевантния начин на действие. Това с особена сила се отнася, когато е наличие на липса на начини, подходи и дори стратегии за справяне с различни ситуации. Способства липсата на гъвкавост в един момент да спомогне за формирането на нови начини на отношение и поведение в условие на времева ограниченост. Така социалните нагласи позволяват да се „структурират и организират иначе хаотичната информация” (Нешев, 2014, стр. 121), а от там и да „позволят на човека да прогнозира поведението, което наблюдава, без да обръща внимание на всички детайли, които предлага ситуацията в момента”. (Нешев, 2014, стр. 121).

Така при подходящо стимулиране и въздействие способността на нагласите да се преформулират и преориентират чрез преодоляване, създаване и организиране на нови взаимовръзки, е основен момент в развитието на приобщаването на деца със специални образователни потребности и в частност на децата с аутизъм.

Релевантното формиране, структуриране и поднасяне на информацията съобразно нивото на групата в действителност винаги са индикатори за позитивен изход от една ситуация.

Прилагането на съвместни дейности и инициативи в практиката, навременната и градивната дискусия между различните нива на социалната реалност са сигурен метод за позитивен изход и решение на даден проблем.

Най-често срещата с различни хора позволява на изследователя да направи и в бъдеще да реализира дейности, подходящи на спецификата на индивидуалното ниво на развитие. Тази му способност винаги и във всеки един момент позволява да се реагира не само адекватно на една ситуация, а и прогностично да подходи към нея и да се реагира преваляращо

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РСППО-
МОНТАНА

при наличие на индикации за това.

В решението на една задача много често описаната особеност и специфика на случващо се явление придобиват друг характер или са детерминанта. За това в такива моменти е от съществена важност прогностично да се допуснат възможните причини довели до появата на едно явление.

В световната литература и практика съвместният подход винаги се оценява като релевантен подход, особено що се отнася до дейности, притежаващи силен емоционален заряд или са с характер на недопускащ радикална смяна на нагласата си .

ЛИТЕРАТУРА

1. Градев, Д. (2001) Социална психология. Христоматия. София: Дилок
 2. Донеv, Д. (2018) Социална психология на училищното образование. Стара Загора: Кота.
 3. Нешев, П. (2014) Социалнопсихологическото познание. ВСУ: График
 4. Обуховски, К. (1981) Психология на човешките стремежи. София: Наука и изкуство.
- Стаматов, Р. Минчев, Б. (2003) Психология на човека. Пловдив: Хермес
6. НАРЕДБА за приобщаващото образование, приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г., обн., ДВ. бр.86 от 27.10. 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.105 от 18.12.2018 г., изм. ДВ. бр.101 от 27.12.2019 г., изм. и доп. ДВ. бр.48 от 26 май 2020 г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 27.10.2020 г.

<https://study.com/academy/lesson/logical-appeal-definition-examples-quiz.html>

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

РЕСПО

КАК ДА ЗАПОЧНЕМ ЕДНА ДАК ИНТЕРВЕНЦИЯ И ПО КАКЪВ НАЧИН ДА ВЪВЕДЕМ СИМВОЛИТЕ В ЖИВОТА НА ДЕТЕТО С КОМПЛЕКСНИ КОМУНИКАТИВНИ НУЖДИ?

Това се случва с помощта на няколко инструмента.

МОДЕЛИРАНЕ

Започваме с този инструмент, т.к той стои в основата на въвеждането на ДАК и трябва да съпътства винаги използването и на останалите инструменти. Да моделираме означава, че докато общуваме с детето, ние трябва да придружаваме думите си с посочване на съответните символи (или поне част от тях). В началото вероятно ще се чувстваме странно, но с практика бързо ще свикнем. В началото не е нужно да моделираме цялото изречение, а само ключови думи. Например казваме “Хайде сега да отидем да измием ръцете”, посочваме само символите на “мия” и “ръце”, а на следващ етап може да добавим и “отивам”. Всъщност дори най-сеплото моделиране е по-добре от никакво, така, че важното е да започнем! Ето едно кратко и много интересно клипче на англ.език:

<https://www.youtube.com/watch?v=LqeAipcciVQ>

Моделирайки, ние:

- непрекъснато показваме на детето как може да използва своята система от символи във всяка една конкретна ситуация, без да упражняваме натиск върху него;
- помагаме на детето да разбере по-добре какво се случва в момента;
- подпомагаме процеса на разбирането;
- разширяваме и обогатяваме комуникационните умения на детето (лексика, синтаксис)

2. ПОДГОТОВКА НА СТРУКТУРИРАНА СРЕДА, КОЯТО ОСИГУРЯВА СИГУРНОСТ И ПРЕДВИДИМОСТ

...Освен това ограничава страховете и несигурността, позволява по-лесното разбиране и интерпретация на различните ситуации, дава възможност за правене на избор, за използване на придобитите умения, развива и стимулира мисълта. Това става чрез:

Етикетиране на пространствата, до които детето има достъп.

На първо място това е домът му, но при добро желание и съдействие, това може да бъдат също домът на баба и дядо, кабинетът на логопеда или терапевта, класната стая, детската градина и т.н. Етикетирането означава поставянето на единични символи върху мебели, електроуреди, отделни обекти и предмети. По този начин осигуряваме постоянен визуален стимул, буквално потапяйки детето сред символи, по един напълно естествен начин и без да изискваме нищо от него. Така то учи просто наблюдавайки и правейки връзката между графичното изображение и конкретния предмет. В зависимост от възможностите и поведението на конкретното дете, символите могат да бъдат залепени с

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РСППО-
МОНТАНА**

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

широко прозрачно тиксо или ламинирани и фиксирани с велкро, за да могат да се разлепят и да се използват по системата PECS.

След тази процедура, преходът към използване на тематични комуникационни табла е много по-лесна, защото детето вече е свикнало да съжителства със символите и ги възприема като част от ежедневието си.

Подредба и организация на помещенията, в които детето прекарва голяма част от времето си.

Препоръчително е помещението да е подредено и приветливо, избягвайки прекомерното количество играчки и предмети. Например в детската стая играчките и материалите трябва да бъдат разпределени по категории, прибрани в обозначени със символи кутии и разположени на място, където детето може да ги види, но не може да ги вземе директно. Това го подтиква да комуникира желанията си. Върху гардероба или чекмеджетата могат да бъдат залепени символи, изобразяващи съдържанието им. Върху шкафове в кухнята може да бъде обозначено съдържанието им, например бисквити, шоколад, подправки, брашно захар и т.н. Върху хладилника е подходящо да се поставят символите с любимите храни на детето, за да може да си ги иска, посочвайки символа, това също много подпомага прехода към тематични табла и комуникационни албуми.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

РЕСПО

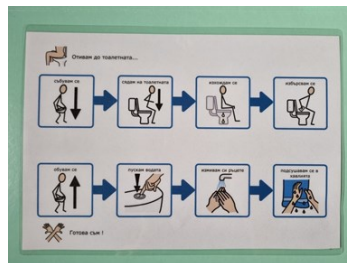
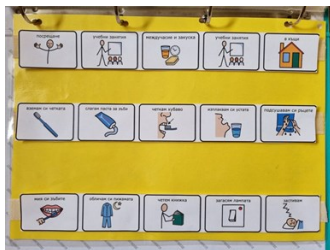

Организация на времето и събитията чрез визуални хронологични линии на действията

Помагат едно действие да бъде раздробено на съставни части, като по този начин визуално се представя тяхната последователност. Те могат да бъдат оформени разнообразно и използвани по най-различни начини, в зависимост от характеристиките на всяко едно дете и от потребността му от предвидимост и контрол върху събитията и действията. Трябва да бъдат разположени в помещенията, в които детето най-често прекарва времето си, на достъпно и добре видимо място.

Визуалните хронологични линии могат да изобразяват:

- последователността на съставните части на дадено действие. Например миенето на зъби може да бъде представено като последователност от следните действия: вземам четката за зъби – отварям пастата за зъби – слагам паста върху четката – четкам си хубаво зъбите – изплаквам си устата – подсушавам се с хавлията;
- последователността на събитията в рамките на деня, например училище – къщи – писане на домашни – уроци по китара – къщи;
- последователността на съставните части на дадено събитие, например “отивам на училище”: събуждам се – обличам се – измивам се – закусвам – излизам от къщи – пристигам в училище;
- последователността от събития в рамките на една седмица. В този случай говорим за седмичен график;
- последователността на събитията за дълъг период от време, например месец. В този случай става дума за месечен календар.

3. ЧЕТЕНЕ НА КНИЖКИ В СИМВОЛИ

Всички знаем за безбройните ползи от четенето и разглеждането на книжки. Това занимание е любимо на почти всички деца и техните родители и е един приятен, естествен и много ползотворен начин да осигурим на детето, използващо ДАК, достъп до огромен брой нови думи и символи. Много от децата с комплексни комуникативни нужди имат проблеми с разшифроването, с разбирането на речта и затова трудно следят и помнят една история или приказка. С помощта на символа, прочетената дума не отлита, а остава като визуален помощник върху листа.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РСППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

РЕСПО

Тези книжки за деца и юноши водят началото си от Италия, където се наричат IN-BOOK, защото ИН-тегрират всички деца.

4. ПРЕДЛАГАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА ИЗБОР

Правото на избор е основно човешко право! Предоставяйки често такива възможности на детето с комплексни комуникативни нужди, ние му позволяваме да бъде активен участник в живота си. Когато предлагаме избор трябва да :

- е във всички възможни ситуации, дори когато си мислим, че знаем отговора;
- определим кой е най-подходящият и лесен начин за детето да комуникира своя избор – чрез посочване, с поглед или друго;
- предложим като за начало 2-4 опции, които в последствие да обогатим;
- се научим да изчакваме;
- приемем направения избор;

Способността да комуникира своя избор, в последствие улеснява много преходът към тематичните комуникационни табла и комуникационни албуми.

РЕСПО

5. ИЗБОР НА МОТИВИРАЩИ ЗАНИМАНИЯ И ИГРИ, КОИТО ПРЕДОСТАВЯТ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

За да бъде силно мотивиращо, дадено занимание или дейност, то трябва да отговаря на следните условия:

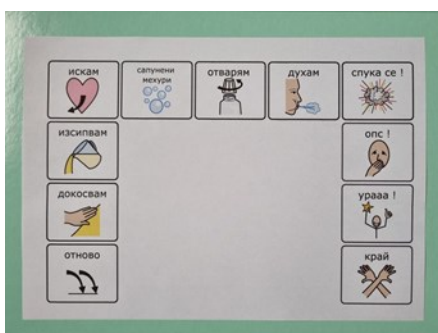
- да осигурява на детето възможност да участва активно в него;
- да е забавно и приятно и за двете страни;

РСППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

- в него да участва и възрастния и той да ръководи заниманието;
- да не е с обучителна цел и от детето да не се очаква да отговаря на изисквания;
- да е или ново, непознато занимание, или да е познато, но по-различно от обичайното.

Примери за такива занимания са слушането на музика и песни, правене на сапунени мехури, игра с топка, балони, четене на книжки, сензорно-двигателни игри като гъделичкане и т.н. Много подходящи за създаването на възможности за комуникация са също и игрите, при които всяка страна трябва да изчака реда си. Първо ти, после аз. Те учат на търпение,

осигуряват предвидимост и ангажират вниманието и на двамата участника.

И нека не забравяме, че независимо от състоянието, в което се намира, никой не се ражда с комуникативните си умения, а трябва да се научи на тях. Всички ние ставаме компетентни комуникационни партньори и се усъвършенстваме с бавни стъпки. Инвестираме много от времето и опита си и това не се случва за една нощ, нито за една седмица или година. Понякога за това е нужен цял един живот!

Автор : Лина Христова-консултант по ДАК

Интегриращи книжки в символи

Днес искам да ви пренеса в един свят, в който ВСИЧКИ ДЕЦА, БЕЗ ЗНАЧЕНИЕ КАКВИ И КОЛКО СПЕЦИАЛНИ СА ПОТРЕБНОСТИТЕ ИМ, имат подходящ достъп до най-великата магия - тази на книгите. Светът, за който ви говоря, е напълно реален, а книгите - така наречените INBOOK или интегриращи, приобщаващи книги, чиито текст е изцяло представен чрез символи (пиктограми).

Историята се развива в Италия и води началото си отпреди близо 15 години. Тогава Центърът за Допълваща и Алтернативна Комуникация в Милано и Верделло, в сътрудничество с библиотечарската мрежа и един национален проект, наречен "Родени, за да четем", започва работа по адаптацията и превода в символи на някои издадени вече детски заглавия. Тези книжки в символи първоначално са били замислени, за да отговорят на специалните потребности на децата с комплексни комуникативни нужди, използващи ДАК. В началото биват разпространявани чрез библиотечарската мрежа и така най-напред навлизат в детските ясли и градини, в групите, в които има дете със СОП. А защо точно там?

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Защото е доказано, че в първите години на детето, четенето на книжки на висок глас от страна на възрастния, играе фундаментална роля за изграждане на емоционалната връзка, като същевременно насърчава и стимулира общуването, говора и въображението. Чрез историите или приказките, детето открива и припознава собствените си опит, страхове, емоции и чувства. В този ред на мисли децата с увреждания и комплексни комуникативни нужди са тези, които най-много имат нужда от ранното четене, но парадоксът е, че точно те имат най-малки възможности да се възползват.

Бързо става ясно, че книжките в символи лесно привличат интереса и вниманието и на останалите деца и така се превръщат в мост между всички тях. Често в детските градини и в библиотеките се организират занимания, при които възрастен чете на глас книжка в символи на група деца. Наблюдава се явлението "с един куршум-два заека". От една страна текстът, допълнен от символи, доказано подпомага разбирането на езика и позволява на деца с широк спектър от нарушения да получат визуална подкрепа, като същевременно по един естествен начин им помага да заучат и свикнат с голям брой нови символи. От друга страна, другарчетата им също по един съвсем естествен начин свикват със съществуването на символите, приемат ги като нещо нормално и дори започват да ги използват, за да комуникират с приятелчетата си със специални потребности. Ето защо те не са просто книги в символи, а са ИНТЕГРИРАЩИ, включващи, приобщаващи!!!

И така освен, че можем да четем всички заедно и ,че специалните потребности на децата биват зачетени в къщи и в училище, чрез интегриращите книги през последните години се дава голяма гласност на темата и вече широк кръг от хора (дори непряко заинтересовани) знаят за съществуването на Допълващата Алтернативна Комуникация и правото на достъп до нея.

Нещо повече - преди 2-3 години биват издадени и първите учебници по история, география и природознание от 1ви до 4ти клас, изцяло преведени в символи!!

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Хубавата новина е, че вече и на българския пазар има издадени две книжки в символи. Те са дело на Десислава Йорданова и са част от поредицата на издателство “Пурко” - “Помогни ми да се справя сам” и разказват за ежедневието на две дечица - Ема и Гого. Повече информация за тях ще откриете на сайта на издателството: www.purko.eu

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Защото всички деца имат право да четат, да се учат, да общуват и да растат ЗАЕДНО!!!

Автор : Лина Христова-консултант по ДАК

РЦППО-
МОНТАНА

ИНОВАЦИИ В ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ИНОВАТИВЕН ИНТЕРАКТИВЕН ТРЕНИНГ „УРОК ПО ДОБРОТА“

РЕСПО

„Играта като доминираща дейност през цялостния престой в детската градина може да бъде арена на конфликтни ситуации. Причините за тях могат да бъдат най-различни: неумения за общуване, липса на умения за съвместна игра, различие в потребностите на децата, обсебване на игрова територия, доказване и отстояване на лидерска позиция, неподелени играчки, липса на точни правила, изпитване на гняв, враждебност и други“*.

Организираната от специалистите Виолета Цветанова, Антон Цифудин и Янита Сейкова тренингова ситуация в IV група в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом през януари 2021г. цели да постави децата в близки до реалните им взаимоотношения ситуации с поглед отстрани и изучаване на различни начини как подобни могат да бъдат избегнати. За целта децата присъстваха на разиграни от техни връстници конфликтни ситуации и участваха със свои предложения и идеи как биха могли да ги избягват занапред. Те коментираха, задаваха въпроси, обмисляха варианти, получиха съвети и насоки как да не попадат във враждебни ситуации, как да контролират гнева си и да потушават конфликти помежду си, водени от идеята, че всички можем да бъдем добри, толерантни, отзивчиви и търпеливи, да уважаваме хората около нас и да им помагаме.

Иновативността на тренинга се корени в идеята едновременно специалистите да окажат подкрепа както на децата, така и на техните учители. Той е нагледна демонстрация как може да се реагира в определени конфликтни ситуации, какъв път трябва да следват децата, за да осъзнаят нежелателното поведение и да се опитват да го избягват и какви поуки биха могли да извлекат в процеса на разразяване на конфликта. Реализира се в две сюжетни линии, които се разгръщат едновременно в рамките на неговото времетраене. Съответно и целеполагането се реализира на две нива:

1. Цели, насочени към децата:

- подобряване на умения за общуване на децата;
- формиране на умения за разпознаване и избягване на конфликтни ситуации;
- формиране на нравствени общочовешки ценности в най-ранна детска възраст;
- насърчаване на децата да формират положителни отношения помежду си.

2. Цели, насочени към педагогическите специалисти:

- оказване на методическа подкрепа на педагогическите специалисти как да бъдат формирани в децата важни общочовешки ценности като търпение, толерантност, емпатия, състрадание, човечност, доброта и как всеки проблем да умеем да превръщаме в налична възможност;
- демонстрация на ефективни начини и стратегии за преодоляване на проблемни елементи от детското поведение, редуциране на устрема към лидерство, акцентирание върху вграждане на качества като търпение, доброта, толерантност в детското съзнание и ценностната система;
- нагледна демонстрация за диференциране на преподаването, редуциране и адаптиране на поднесената информация според различните потреб-

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ИНОВАЦИИ В ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

РЕСПО

ности, въвеждане на няколко скорости на провеждане на тренинговата ситуация, съобразени с различните възможности на децата и с различното им темпо на работа.

Тренингът се проведе чрез съвместно партниране между специалистите и на различна скорост според възможностите на конкретните деца. За целта успоредно вървяха две линии на взаимодействие в групата с отделни ментори за обособените екипи: диалог и коментар на разиграната сценка с конфликтна ситуация, дебати, предложения, въпроси и извличане на поуки и изработване на образователен постер "Дневник на добрите и лошите постъпки", така че всички деца да могат да се включат и да участват според своите интереси, силни страни и налични възможности.

За емоционален финал дете влезе в ролята на фея от приказките, която докосвайки с вълшебната си пръчица своите приятели, провокираше желанието им все по-често и по-непринудено да използват вълшебните добри думи, посявайки чрез тях безброй нови семенца в приказната градина на добротата.

Реализираният тренинг успя да постигне на високо ниво заложените цели. Той е ефективна форма на обучение, чрез която желаните послания бяха предадени не само теоритично, а и поднесени с възможността децата да са участници и да овладяват морални ценности чрез прекия си опит. Беше приет добре от участниците, които се включиха активно и породиха множество положителни емоции за децата. Бяха използвани множество канали за учене, базирани на практиката и играта, което има личностно развиваща насоченост и дава трайни резултати.

По време на тренинговата ситуация бяха налични значителна практическа работа и физическа динамика, всички деца бяха активни участници и се включиха с дейности по темата, съобразени с възможностите на всяко едно от тях. Реагираха емоционално и разговаряха с въодушевление и емоция в дискусиите и коментарите, участваха в театрална сценка, показваха лични умения, осъзнаха, че притежават много добри качества. Бяха активни участници в процеса на обмен на информация. Водени от обучителите, които им помогнаха да обогатят наличните знания и умения, сами достигнаха до основните изводи, че трябва и е лесно да бъдат търпеливи, съпричастни и добри.

За педагогическите специалисти от детската градина тренингът беше ефективен поради предоставените работещи идеи, начини и стратегии за справяне с конфликтни ситуации и пътя, по който сами децата могат да достигнат до тези поуки, бивайки въввлечени в подобни ситуации, взети от същността на ежедневно им общуване. Не на последно място пред тях беше направена нагледна демонстрация за провеждането на диференцирано преподаването с редуциране и адаптиране на поднесената информация според различните потребности и въвеждане на няколко скорости на провеждане на тренинговата ситуация, съобразени с различните възможности на децата и с различното им темпо на работа.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ИНОВАЦИИ В ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

РЕСПО

Психолого-педагогически тренинги на тема:

„ДОМЪТ НА МОИТЕ ЕМОЦИИ“

в ДГ № 3 „Буратино“ – гр. Монтана и ДГ № 10 „Детелина“ - гр. Монтана

На 15.02.2021 г. в ДГ № 3 „Буратино“ - гр. Монтана екип от специалисти към РЦПППО - Монтана – Елеонора Планинец – психолог и Диана Николова – логопед, проведеха иновативен психолого-педагогически тренинг с практическа насоченост на тема: „Домът на моите емоции“ като начално въведение в света на емоциите. Гости на занятието бяха г-жа Диана Божинова – директор на РЦПППО-Монтана, г-жа Персияна Петкова-старши експерт по предучилищно образование в РУО - Монтана и г-жа Е. Асенова - директор в ДГ № 3 „Буратино“ – Монтана.

Тренингът бе проведен, чрез метода на диференцирано преподаване на различни скорости с участието на г-жа Даниела Борисова - учител на групата. Децата активно се включиха в проведеното занятие, като показаха повишен интерес и положително настроение. За финал те изразиха своите емоции от проведения тренинг, като ги отнесоха в къщичката на емоциите. Децата получиха и грамота за отлично представяне в проведения тренинг.

Иновативният психолого-педагогически тренинг с практическа насоченост на тема: „Домът на моите емоции“ бе проведен и в ДГ № 10 „Детелина“ - гр. Монтана на 01.03.2021г. Въведението в света на емоциите за децата в тази детска градина се реализира от екип в състав: Елеонора Планинец - психолог, Елена Илиева – старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт и Диана Николова – логопед.

Целеполагането на психолого-педагогическите тренинги се реализира на две нива:

1. Цели, насочени към децата:

- да запознае децата с основните видове емоции;
- да се научат как да усещат емоциите с тялото си;
- да разберат по какъв здравословен начин да реагират на своите емоции.

2. Цели, насочени към педагогическите специалисти:

- оказване на методическа подкрепа на педагогическите специалисти, чрез демонстрация на ефективни методи и стратегии за развиване на емоционалното поведение и състояние на децата в предучилищна възраст;

- нагледна демонстрация за диференцирано преподаване, адаптиране на съдържанието на психологическото занятие, според различните потребности, въвеждане на няколко скорости на провеждане.

Хода на урока премина през няколко етапа.

- игра за разчупване на леда;
- презентация, с която да се запознаят нагледно с основните емоции;
- артикулационна приказка;
- игри за разпознаване и назоваване на емоциите, съпоставяне на емоции със ситуации и определяне на промените в тялото според конкретната емоция.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**

ИНОВАЦИИ В ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

РЕСПО

Използвани ресурси /повечето ръчно изработени от обучителите/:

- Дидактични материали;
- Карти с емоции;
- Емоционално зарче;
- Емоционални топки;
- Къщичка на емоциите;
- Играчки;
- Табла;
- Балони и други.

На 01.03.2021 г. в ДГ №10 „Детелина“ - гр. Монтана, екип от специалисти към РЦПППО-Монтана Елеонора Планинец- психолог, Елена Илиева – учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт и Диана Николова – логопед, проведоха за втори път иновативен психолого-педагогически тренинг с практическа насоченост на тема „Домът на моите емоции“, като начално въведение в света на емоциите.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Елеонора Планинец
ресурсен учител
РЦПППО-МОНТАНА

РЦПППО-
МОНТАНА

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛИ

Здравейте,

Казвам се Лина Христова и съм щастлива майка на едно щастливо дете. Марта е на 12 години, с ДЦП и квадрипареза и е не просто „не-вербална“. Тя е не-обикновена, не-вероятна, не-обятна и въобще голяма е работа!

Живея в Италия, родом съм от Стара Загора, а сърцето ми е в България. Завършила съм специалност Международни икономически отношения в УНСС, София. Само няколко месеца след защитата на магистърската ми степен, на този свят се появи първородната ми дъщеря Марта. На 26 години, вместо да трупам опит по специалността си, започнах да трупам опит по една друга специалност, която не се преподава никъде – как да бъдеш пълноценен родител на дете с тежко увреждане и същевременно да се съхраниш психически и физически.

Първите години бяха много трудни... докато не приех ситуацията такава, каквато е и детето ми такова, каквото е – перфектно в своето различие. Нима щях да я обичам повече ако можеше да ходи и говори? Разбира се, че не! Та тя е моята звездичка! Тя е много повече от своята диагноза. Тя е мислещо и чувстващо същество, което има право да участва активно в собствения си живот, а не да бъде ням наблюдател. Толкова е освобождаващо да приемеш нещата, които не можеш да промениш и да вложиш себе си в нещо, което наистина би променило завинаги живота на детето ти! В случая на Марта това „нещо“ се нарича ДОПЪЛВАЩА АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ(ДАК).

Тук, в Италия, ДАК е широко разпоространена, но въпреки това специалистите са малко и аз не успях да намеря такъв, на който да поверя Марта. И понеже съм не-примирила, реших, че няма какво и кого да чакам и започнах да се обучавам. Не можех да оставя Марта сама с мислите и желанията ѝ. Въпреки, че ние - семейството ѝ, успяхме да разбираме и отгатваме основните ѝ потребности, бях наясно, че тя има нужда и право да се научи да ги изразява по разбираем за всички начин, да се чувства пълноценна и разбрана и в мое отсъствие.

„Мълчанието на този, който не може да говори, никога не е златно. Всички ние имаме нужда да общуваме и контактуваме с останалите, и не само с думи, а по всички възможни начини. Това е основна човешка потребност и право. Това ни прави човеци.“

Който иска да направи нещо, намира начин, а който не иска - намира оправдание! Е, аз със сигурност съм от първите. Поне що се отнася до детето ми.

Когато Марта беше на 6 год., за последна година в детската градина, започнахме да въвеждаме ДАК с цел да я подготвим за голямата стъпка, която я очакваше следващата година - първи клас в масово училище. Тук е мястото да вметна, че детската градина предоставя най - най- благодатната среда за въвеждането на ДАК, защото е среда, пълна с игри, образователни занимания, книжки и много дечица!

Година по-късно, имах шанса и привилегията да премина едногодишно обучение към Центъра за Допълваща и Алтернативна Комуникация

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

в Милано (Centro Sovrazionale di comunicazione aumentativa di Milano e Verdello) , което не само ми даде солидна основа от знания, но и ми позволи да контактувам и обменям опит с водещи специалисти в тази област. Още тогава разбрах, че ДАК е моето призвание и, че искам да се посветя лично и професионално на него. Не само заради Марта, но и заради всички останали деца в нейното състояние... Състояние на мълчание.

И така, учех и прилагах всичко научено върху Марта, изработвах й всички необходими визуални помощни средства, облепих цялата къща в символи, превеждах приказки в символи, направих комуникационни табла, а тя попиваше и се учеше с мен. В началото не изисквах абсолютно нищо от нея. Просто докато й говорех, посочвах(моделирах) с пръст символите върху различните визуални помощни средства, които й бях приготвила. Искане се малко практика, но бързо се свиква. И четяхме, четяхме, четяхме! Десетки детски книжки в символи или т.нар. INbook. Междувременно никога не пропусках да й предложа възможност да направи избор, използвайки комуникационни тематични табла. ДАК-инструментите са толкова много и могат да се използват във всяка една ситуация! Искане се само въображение, практика и забавлението е гарантирано! Защото да общуваш, означава и да се забавляваш!

Винаги ще съм благодарна и на учителките й, които преминаха част от ДАК-обучението заедно с мен и така работехме в екип, концентрирани и го-нещи конкретни цели. Те в училище, аз - вкъщи. Стъпка по стъпка, напредвахме всички ЗАЕДНО.

Марта умее да чете и да пише върху клавиатура. В момента е в пети клас и следва (както винаги) учебната програма на класа, присъствайки на 100% във всички дейности.

Четири години общуваше уверено с помощта на комуникационна книга наречена PDD (Pragmatic Organization Dynamic Display), съдържаща над 3000 символи, разделени в 45 категории.

От няколко месеца започнахме въвеждането на гласов комуникатор, който представлява специален софтуер, инсталиран на компютър с тъч скрийн. По този начин Марта може най-после да се изразява чрез дигитален детски глас и той да се чува в цялата класна стая!! Може дори да прекъсне учителката си, и да й зададе въпрос. Представете ли си колко много означава това за едно невербално дете!

Марта вече се справя толкова добре с комуникатора, че почти изпратихме в заслужена почивка хартиения комуникационен албум, който ни служи вярно толкова време.

Това е нашият път, нашият опит. Трудна беше само първата стъпка, сега вече крачим уверено напред!

Преди няколко месеца създадох фейсбук групата "ОБЩУВАЙ С МЕН", като място за споделяне на опит и знания. Опитът винаги е полезен, особено когато информацията е малко. Това ми даде възможност да се запозная с прекрасни родители и специалисти, които също като мен са избрали ДАК, за да бъдат истински полезни на децата, пациентите, учениците си. Защото те имат право на това и го заслужават. И също като моята не-обикновена Марта имат много какво да кажат и на какво да ни научат... и въ-общо са голяма работа!!

Присъединете се към ОБЩУВАЙ С МЕН: <https://www.facebook.com/groups/221517106508297>

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ЕДИН СПЕЦИАЛЕН РОЖДЕН ДЕН

„На 11.11.2021г. моят любим племенник ЕРИК ВЕНЦИСЛАВОВ ЕВ-ГЕНИЕВ имаше рожден ден, той навърши 7 години. Празненството беше в детската градина "Слънчева дъга" в с. Медковец. Приятелите на Ерик се забавляваха много, чуваше се детски смях, имаше игри, които зарадваха моя скъп племенник. Ерик беше много щастлив от организираното му празненство.“

РЕСПО

Автор: Диана Йорданова – стариши ресурсен учител
РЦПППО—МОНТАНА

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

„ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДКРЕПА НА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА“

Гр. Лом, ул. „Димитър Ангелов“ № 5, ет. 1

„Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства“ е социална институция, която функционира от **01.04.2020г.** Осигурява ежедневни, полудневни и почасови услуги на 30 деца с увреждания от 0 до 18 години, с уточнена диагноза от ТЕЛК (над 50%) и консултативна подкрепа на техните родители. Консултативните услуги и подкрепата се предоставят на 60 родители и/или лица, полагащи грижи за децата с увреждания в семейството. В центъра се предоставят услуги за стимулиране развитието на децата, осигуряване на цялостната грижа за тях през деня, насърчаване на техните образователни потребности, двигателна и логопедична рехабилитация, организация на свободното време и други. Услугите се предоставят от мултидисциплинарен екип от специалисти с цел създаване на условия за социално включване на децата, стимулиране развитието им и подпомагане процеса на адаптацията и социализацията им.

Екипът на центъра работи в няколко направления:

1. Дневна или полудневна форма на грижа за деца с увреждания – задоволяване на ежедневните потребности, развитие на навици и умения за самостоятелен живот, рехабилитационна подкрепа – двигателна и логопедична, групи по арт-терапия и трудотерапия и др.

2. Почасови специализирани услуги – включва услуги, предоставяни от социален работник, логопед, кинезитерапевт, педагог, трудотерапевт и медицинска сестра.

3. Работа с родители – информирание, консултиране и обучения за повишаване на родителския капацитет, подобряване на грижите за детето с увреждания; специфика на конкретното увреждане, организиране и провеждане на групи за самопомощ и др.

За постигане на добри резултати Дневният център предлага следните дейности:

- **Индивидуални и групови занимания** – с цел подпомагане процеса на адаптация, социализация, възпитание и обучение.

- **Занимателна терапия** – занимания чрез игрови методи и подходи.

- **Трудотерапия** – включва обучение в самообслужването с цел да се преодолее безпомощността вследствие на функционалното увреждане, постигане на самостоятелност и независимост.

- **Логопедична работа** – обследване на деца с проблеми в развитието на речта, извършване на говорно - речева рехабилитация, постановка на фонемни, терапия при заекване, консултиране на ползвателите и техните семейства. Даване на насоки за работа въкъщи;

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РСППО-
МОНТАНА**

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

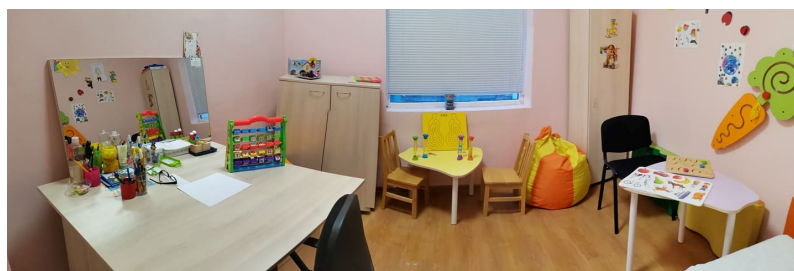
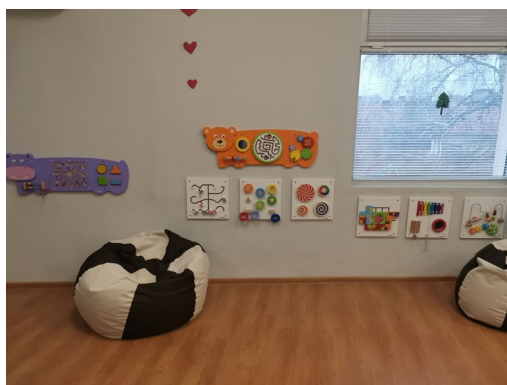
- **Медицинска и двигателна рехабилитация** – индивидуална и групова, ЛФК за подобряване на общото физическо състояние на ползвателите с физически увреждания, пасивна и активна гимнастика, масажни процедури

- **Кинезитерапия** - осигурява възможност за максимална степен на самостоятелност и независимост, чрез развиване, възстановяване, поддържане или промяна на ежедневните умения.

- **Специализиран транспорт** – превозване на потребителите до и от Дневния център.

За повече информация, заповядайте в Дневния център на адрес гр. Лом, ул. "Димитър Ангелов" № 5, ет. 1.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Румяна Робинзонова-социален работник в Дневен център град Лом
Антоанета Тонева – логопед в Дневен център град Лом

РЦППО-
МОНТАНА

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

Центърът за специална образователна подкрепа „Христо Ботев” - град Берковица

Центърът за специална образователна подкрепа „Христо Ботев” - град Берковица е специализирано заведение за обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности. От 2017 година в него се предлага целодневна организация на учебния ден и се извършват следните дейности: *диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична.*

Приемът на децата и учениците в ЦСОП се извършва след насочване от РЕПЛР Монтана. Екип от специалисти осъществява допълнителна специална образователна подкрепа след извършване на функционална оценка и идентифициране на силните страни на децата и учениците и след изготвяне на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми по отделните учебни предмети, терапевтични програми. Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва и психо-социална рехабилитация, рехабилитация на говора и комуникативните нарушения, рехабилитация при физически увреждания.

Центърът разполага с достъпна архитектурна среда и е оборудван с многофункционални стаи за обучение, възпитание и подкрепа, кабинети на психолог, логопед, арттерапевт, кът с материали Монтесори, компютърен кабинет, сензорна зала, зала за рехабилитация, медицински кабинет, столова, физкултурен салон, спортно игрище, детска площадка, които са съобразени с индивидуалните потребности на учениците.

За учениците от други общини има ученическо общежитие и организиран собствен превоз (микробус с платформа за инвалидни колички).

Специалистите от центъра (специални педагози, психолог, логопед, арттерапевт, рехабилитатор) са в постоянно сътрудничество с родителите, които са активен участник и партньор в образователния процес на обучение и рехабилитация на децата и учениците.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Йоана Езекиева – директор
ЦСОП „Христо Ботев“ град Берковица

РЦППО-
МОНТАНА

Център за специална образователна подкрепа“ Д-р Петър Берон“ гр. Лом

Център за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“ е специализирано заведение за обучение и възпитание на деца със специални образователни потребности. През 2017г. Помощно училище „Д-р Петър Берон“ се преобразува в Център за специална образователна подкрепа. В него работят педагози с професионална квалификация и опит. Центърът осъществява консултативна, диагностична, корекционно-възпитателна работа, насочена към коригиране и компенсирание на съответните увреждания.

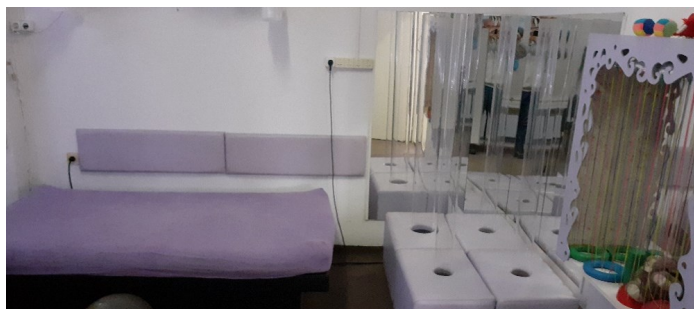
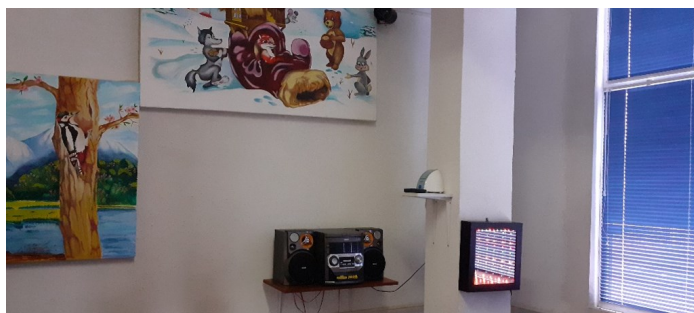
Центърът за специална образователна подкрепа в гр. Лом е снабден с подходящи социално-битови условия и достъпна архитектурна среда, специализирани учебно-технически средства за обучението на деца със СОП. Разполага с добра материално - техническа база: логопедичен кабинет, кабинет по арт терапия, сензорна зала на психолога, зала за рехабилитация и раздвижване, басейн с топки, кабинети за обучение.

В ЦСОП - Лом се обучават деца с умерена и тежка степен на умствена изостаналост и множествени увреждания. Екип от квалифицирани специалисти по специална педагогика са заети с обучението и възпитанието им.

Логопед и психолог оценяват образователните потребности, следят динамиката в развитието на децата, диагностицират и разработват индивидуални образователни програми за тяхното обучение, образование и развитие.

Персоналът на училището се грижи с внимание и любов за всички деца. Тук те получават възпитание и обучение, посредством използване на учебни помагала по специални програми, съобразени с възможностите на учениците.

Мисията на Центърът за специална образователна подкрепа „Д-р Петър Берон“ град Лом е да осигури специално образование, което да формира у учениците умения и социални компетенции, които са основа за адаптацията им в социалния и обществен живот.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Димитринка
Станчева – директор
ЦСОП “Д-р Петър Бе-
рон“ град Лом

РЦПППО-
МОНТАНА

СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

В ПОМОЩ НА ДЕЦАТА С НАРУШЕНО ЗРЕНИЕ

В РЦПППО - Монтана се подпомагат деца и ученици с нарушено зрение. В зависимост от степента на заболяването, те се обучават на БРАЙЛ или с помощта на уголемен плоско-печатен шрифт.

Обучение на БРАЙЛ Незрящите ученици се обучават на БРАЙЛ. В началото на всяка учебна година със съдействието на РЦПППО - Монтана се предоставят учебници на БРАЙЛ от СУДНЗ „Луи Брайл” – София. В наличност е и машина за писане на БРАЙЛ, листи за писане на БРАЙЛ, които се предоставя на зрително затруднените ученици.

Ползва се и „говореща” програма JAWS, монтирана от „Съюза на слепите” – гр. София.

Предоставени са и брайлови геометрични помагала, дискове с подходяща литература за съответния клас, дидактични материали.

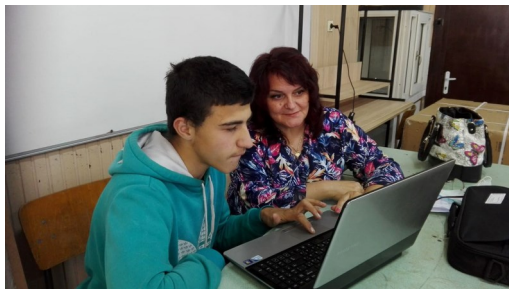
Ориентиране и мобилност. Програмата цели да развие у учениците умения и навици за ориентиране и мобилност, необходими за определяне на положението на собственото тяло в пространството чрез използване на запазените сетива, както и да развие умения и навици за придвижване в пространството по начин, който е безопасен, уверен и колкото е възможно по-независим.

Полезни умения - основна цел на тази програма е да предложи разнообразие от общи познавателни, всекидневни и социални умения като основа за бъдещ самостоятелен и независим живот в контекста на цялостното развитие на зрително затруднените деца и ученици.

Зрително подпомагане. Тази програма включва 3 основни модула: обучение на деца от подготвителна група, на ученици в училищна възраст и на деца и ученици с различна степен на нарушено зрение и с множество увреждания.

Това е една комплексна програма, съобразена с развитието на новите реалности в световната теория и практика на подпомагането на зрително затруднените, свързана с ефективното използване на слабото зрение, която съдържа:

- разнообразие от оценъчни процедури и обучаващи програми;
- включване на деца от предучилищна възраст и на деца с множество увреждания;
- разширяване на функционалния характер на зрителните задачи;
- обучение в използване на неоптични и оптични средства;
- развитие на специфични четивни техники;
- употреба на електронни средства и др.

Автор:
Бисерка Салти-
рова – старши
учител на деца
с нарушено зре-
ние
РЦПППО-
МОНТАНА

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЕСПО-
МОНТАНА

Пандемията

и децата от аутистичния спектър

Всички сме наясно, че пандемията от Ковид-19 се отрази негативно на целия свят. За децата със специални образователни потребности и техните родители това бе голямо изпитание. Наред с притесненията как ще се адаптира в училище, ще бъде ли прието от своите учители и съученици се прибави още едно – дистанционното обучение и дали то е подходящо за тези деца.

Според доктор Михаела Барокова, занимаваща се с проучвания на аутизма „аутизмът е спектър, няма двама еднакви хора от този спектър. Науката ги определя като невроатипични. В невроатипичните мозъци невронните връзки са по-различни или изобщо не са изградени. Това смущава социалната интеракция и води до изолация, може да повлияе на цялостната комуникация."

Локдаунът и социалната дистанция по време на пандемията засегнаха децата от аутистичния спектър повече от другите. Те са изправени пред различни проблеми – не говорят, избягват контакт с очи, изразяват предпочитание към определени храни, концентрират се върху предмети, а не върху хора, притежават недоразвита фина моторика, не изразяват емоции и много други. Използвайки разнообразни методи – демонстрация; инструкция; дидактични и образователни игри; упражнения за развитие на комуникацията, качествата на вниманието, мисловните процеси, паметта; адаптирани работни листи и други, екипите за подкрепа на личностното развитие работят за развитие на потенциала на специалните деца според техните индивидуални потребности. В основата на комуникацията с външния свят е зрителният контакт, който не е приоритет за тези деца, затова всеки целенасочен поглед получава похвала. Когато са в училище, те общуват с връстниците си и попиват от тях определени норми на поведение. Колкото по-добра е интеграцията на децата със СОП в обществото, толкова повече те няма да са воденичен камък на шията на това общество и ще могат в бъдеще да се справят сами. Идеята е не просто тези деца да ходят в учебното заведение, а да се научат на самостоятелност и социални умения. Благодарни сме на родителите на нашите специални ученици, че по време на дистанционното обучение през настоящата учебна година те предпочетоха децата им да работят индивидуално с педагозите в училище. По този начин се запазиха навиците на учениците и продължи формирането на умения.

РЕСПО

Тел: 0879018130

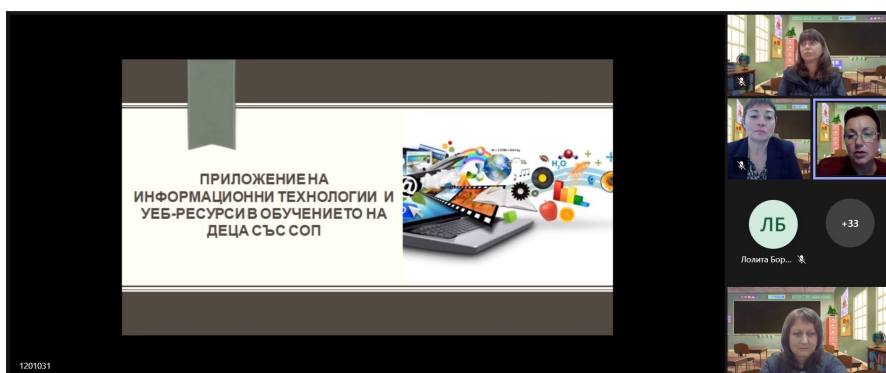
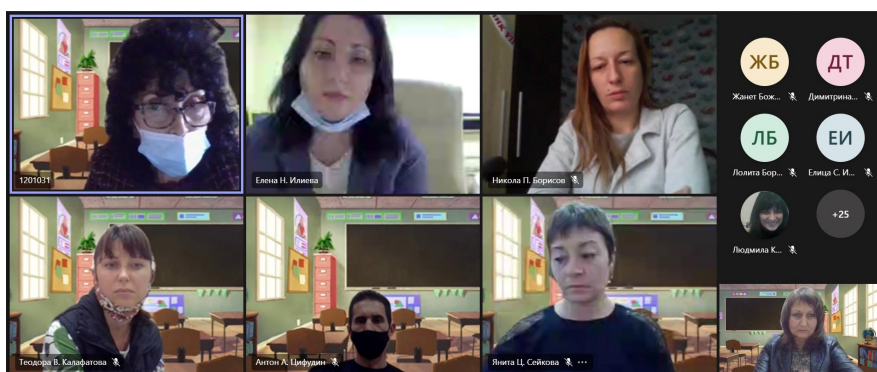
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Катя Параскевова – координатор на ЕПЛР,
СУ „Димитър Маринов“ - Лом

Административна ангажираност при осигуряване на подкрепа за личностно развитие

На 16-17.11.2021г. обучители от състава на Регионален екип за подкрепа за личностно развитие към РЦПППО – Монтана проведоха в платформа Microsoft Teams онлайн обучение на тема: „Административна ангажираност при осигуряване на подкрепа за личностно развитие“. В обучението се включиха директори, заместник-директори, координатори на ЕПЛР и педагогически специалисти от образователни институции в областта. В отделните модули на формата умело се редуваха обучителни сесии и практически задачи, свързани с планиране, организация и изготвяне на документация при предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор:

Виолета Цветанова –
стариши ресурсен учител
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО
МОНТАНА

КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Възможности за ефективно приобщаване на децата с увреден слух в общообразователна среда

От 20 до 26 септември бе отбелязана Международната седмица на глухите хора. Последната седмица на септември официално е обявена за такава през 1958 г. в Италия по инициатива на Световната федерация на глухите.

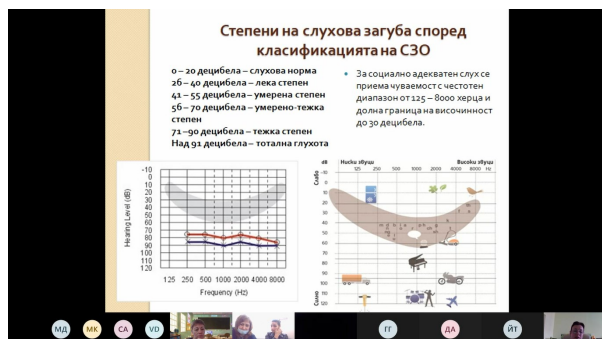
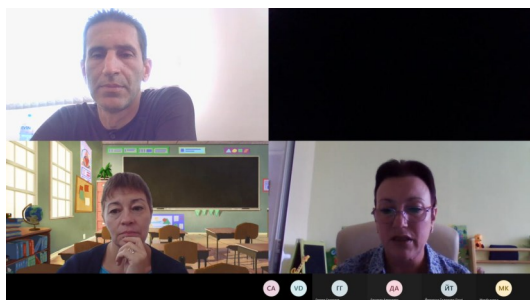
Идеята е да се насочи вниманието към проблемите на хората, които не чуват. За целта се организират инициативи за повишаване осведомеността по теми и въпроси, важни за тихите общности по света.

Мотото на седмицата на глухите през 2021 г. е: "Да подкрепим хората със слухови проблеми".

Регионален център – Монтана от 12 години подкрепя ефективно процеса на индивидуална слухово-речева рехабилитация и образователна интеграция на децата и учениците с увреден слух на територията на областта и участва в инициативите по повод международната седмица на глухите хора.

В тази връзка, на 24.09.2021г., рехабилитаторът на слуха и говора в РЦ – Монтана - Нели Вълкова, проведе уебинар по въпросите на глухотата на тема «Възможности за ефективно приобщаване на децата с увреден слух в общообразователна среда», предназначен за ресурсни и общообразователни учители, логопеди, психолози и други с интерес по темата.

РЕСПО

Автор:
Нели Вълкова –
рехабилитатор на слуха
и говора
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

НАГРАДИ И ОТЛИЧИЯ

Екипът на РЕСПО поздравява г-жа Диана Божинова – директор на РЦПППО – Монтана по повод удостояване с индивидуална награда от министъра на образованието и науката за осигурена безопасна среда за организиране на присъствено обучение в условията на извънредна епидемична обстановка; за прилагане на ефективни политики по постигане и поддържане на високи образователни резултати, в т.ч. при ОРЕС; за повишаване доверието на общността към училищния екип и образователната система на регионално и национално ниво; за прилагане на ефективни модели на взаимодействие с родителите и превръщането им в партньори на институцията; за мотивиране на педагогическите специалисти да прилагат иновации в образователния процес.

Поздравяваме Ви и желаем здраве, още много успехи и неспирен творчески устрем!

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

НАГРАДИ И ОТЛИЧИЯ

„Морето не е за една ваканция“

Поредна специална награда на Алсу Тодоривна Пейчева от 3б клас в III ОУ „Иван Вазов“ – Берковица от Национален конкурс „Морето не е за една ваканция“.

Автор:
Лъчезар Лазаров –
старши ресурсен учител
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

ЗАЛА ЗА ЕРГОТЕРАПИЯ

Регионален център Монтана разполага с две самостоятелно оборудвани зали по сензорна терапия и ерготерапия. Терапевтиката се ръководи от квалифициран специалист по сензорна и ерготерапия и спомага за компенсирането на трайно увредени функции чрез адаптиране на домашната, училищната и работната среда. Терапевтът разглежда силните и слабите страни на детето. След това създава програма за дейности, по които да се обучава то. Основната цел е да се осигури пълно и активно участие на децата със СОП в обществения живот, възможно по-голяма самостоятелност в ежедневието и подобряване качеството на техния живот.

В ерготерапевтичната зала децата и учениците формират умения, затвърдяват навици за самообслужване, тренират сензорни стимули, способстват адаптирането на средата към собствените си нужди. В залата се работи за самостоятелно обслужване или дейности от ежедневието (миене на зъби, сгъване на дрехи, използване на прибори за хранене); координация око-ръка (писане на дъската в класната стая, преписване в бележник на това, което учителят пише на дъската); фина моторика (държане и контролиране на молив, използване на ножици); глобална моторика (скачане, катерене, навеждане, повдигане, цялостна стабилност на горната част на тялото). Целта е да се подпомогне детето да извършва ежедневните си дейности, при които по една или друга причина изпитва затруднения при изпълнението им.

Автор:
Елена Илиева –
старши ресурсен учител,
сензорен и ерготерапевт
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

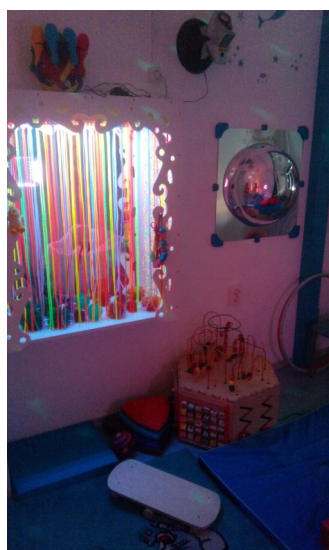
РЕСПО

ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

МУЛТИСЕНЗОРНА ЗАЛА

Целта на мултисензорната стая е детето да натрупа богат сензорен опит и съобразно възможностите си да го обработи и да реагира адекватно на стимулацията с двигателна реакция, емоция, изказ. Полезното в случая е, че сетивните въздействия развиват мозъчната дейност и нейните функции, отговорни за качества като внимание, концентрация, памет, емоции и възможност за обучение. Оpozнаването на средата в сензорната стая е важно за развиване на личния опит и потенциал на детето, където то изучава и изследва чрез сетивата в процеса на игра. Свободата на движение подобрява фините умения и води до по-добра координация на движенията. Постига се пространствена ориентация, което предполага повече самостоятелност и гъвкавост в ежедневните дейности. Терапевтичната среда е подготвена, да бъде забавна за детето, което може да експериментира и изобретява своето желание за игра.

Автор:
Елена Илиева –
старши ресурсен учител,
сензорен и ерготерапевт
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ГАЛЕРИЯ

„ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА

Подкрепяща учебна среда в ДГ № 12 „Звънче“ – гр. Лом

В ДГ №12 „Звънче“–гр. Лом има изграден добър модел на приобщаващо образование с добра координираност между педагогически специалисти, учители, деца и родители. Създадена е добра подкрепяща среда за пълноценно участие на децата със специфични потребности в образователния и социалния живот на детската градина.

Обогатяването на материално-техническата база с нови дидактични игри и материали за децата подобрява средата, прави я по-привлекателна, съвременна и отговаряща на потребностите. Ежегодно се закупуват учебни пособия за подпомагане на обучението на деца със специални образователни потребности. Учебното заведение разполага с ресурсен кабинет, открит през 2014г., който се дооборудва и обновява съобразно индивидуалните нужди на децата на допълнителна подкрепа. Водещ е методът на обучение чрез игра. Подсигурен е и помощник на учителя от 2017г., който активно участва в работата на екипите за подкрепа на личностно развитие на децата със специални образователни потребности. Подпомага работата на учителите за развитие на адаптивните способности на децата към образователната среда и за постигане на тяхната независимост.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ГАЛЕРИЯ

„ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА

Тъй като имаме деца от аутистичния спектър сме подсигурили среда в занималнята, която е структурирана, визуализирана с индивидуални разписания за дейностите за деня и тяхната последователност. Използването ѝ подобрява мотивацията и насърчава независимостта у децата. За осигуряването на отпих, усамотяване и почивка имаме кътове за децата, в които те играят самостоятелно тихи игри.

При избора на учебни дидактични материали, предназначени за децата се стремим те да са достъпни, да развиват техните индивидуални езикови умения и математически представи, сензорни усещания, фина моторика и т.н.

Нашият стремеж и занапред е да организираме добра подкрепяща учебна среда, в която децата с удоволствие да играят, да се чувстват щастливи и да развиват потенциала си.

РЕСПО

Автор:
Анжела Борова,
Директор ДГ №12
„Звънче“ - гр.
Лом,
Илияна Кирилова,
старши учител и координатор
за дейностите на ЕПЛР

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

Една приобщаваща и подкрепяща среда

В ДГ № 10 "Детелина" - Монтана има оборудван ресурсен кабинет по проект "Заедно от детската градина" на Уницеф. В него се провеждат индивидуалните занимания на децата със специални образователни потребности, които получават допълнителна подкрепа от ресурсен учител, логопед и психолог. Изградената приобщаваща и подкрепяща среда - дидактични материали и пособия стимулират развиването на двигателната активност, сетивните системи, когнитивните процеси, взаимодействието и комуникацията. Активната работа с децата и изградения цялостен приобщаващ климат в детската градина спомагат за развитието на потенциала и таланта на всяко дете.

Автор:
Мая Кьосина –
стариши ресурсен учител
РЦПППО-МОНТАНА

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

ПОМОЩНИК НА УЧИТЕЛЯ – ПРОФЕСИЯ, ПРИЗВАНИЕ, ЛЮБОВ

Казвам се Теодора Тодорова. Работя в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом като помощник на учителя. Осъществявам дейността си като подпомагам процеса на обучението, възпитанието и социализацията на деца със затруднения в обучението или самообслужването, както и при деца със специални образователни потребности. Участвам в работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата със специални образователни потребности. Оказвам техническа помощ при подготовка на образователни материали за деца със специални образователни потребности. Съдействам организационно и технически на учителите при провеждане на педагогическите ситуации.

Да работя в детската градина – моя втори дом, за мен беше мечта, която случайно или не се осъществи. Работата с дечица е едно голямо предизвикателство. Аз им помагам, грижа се за тях, а те ме учат на различните страни на живота и ми дават своята любов. Ние ежедневно сме заедно с тях, една неделима част, едно цяло. Допълваме се, помагаме си, учим се, играем, плачем, овладяваме правила и отношения в групата... Ще призная: невинаги е лесно, но заедно с целия екип се стремим да се справяме.

Тези дечица, тези слънчеви души са чисти и любящи хора. Те усещат отношението към тях и го връщат в пъти повече, зареждат със сили, положителна енергия, емоция, заряд. Виждаш и знаеш, че положените усилия не са напразно. Истина е, че да си помощник на учителя не е просто професия и длъжност, а призвание, мисия, кауза, любов...

*Автор: Теодора Тодорова –
помощник на учителя
ДГ12 град Лом*

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА